

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์เรื่อง “ยัง”: การศึกษาเชิงประวัตินี้ แบ่งเป็น 2 หัวข้อด้วยกัน หัวข้อ 2.1 คือ แนวคิดหรือทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งประกอบด้วยเรื่องการกลายเป็นคำไวยากรณ์ คำหลายหน้าที่ และการจำแนกหมวดคำในภาษาไทย ส่วนหัวข้อ 2.2 คือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องการกลายเป็นคำไวยากรณ์ในภาษาไทย งานวิจัยที่ศึกษาคำว่า “ยัง” ในภาษาต่างสมัย และงานวิจัยที่กล่าวถึงคำว่า “ยัง” ในหมวดคำต่าง ๆ ดังนี้

2.1 แนวคิดหรือทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์

2.1.1 การกลายเป็นคำไวยากรณ์

2.1.1.1 ความหมายของการกลายเป็นคำไวยากรณ์

แนวคิดเรื่องการกลายเป็นคำไวยากรณ์เป็นแนวคิดที่ศึกษากันมานาน คนที่เริ่มใช้คำว่า “grammaticalization” เป็นคนแรก คือ Meillet (1912) ซึ่งได้ให้นิยามไว้ ดังนี้

“le passage d'un mot autonome au rôle d'élément grammatical (the shift of an independent word to the status of a grammatical element)”

(Meillet, 1912 อ้างถึงใน McMahon, ผู้แปล, 1994: 160)

หมายความว่า การกลายเป็นคำไวยากรณ์เป็นการเปลี่ยนแปลงจากคำอิสระไปสู่สถานะของการเป็นหน่วยทางไวยากรณ์

หน่วยแสดงเนื้อความ (lexical elements) หรือคำหลัก (lexical items) ถือเป็นคำอิสระ (independent word) เพราะคำหลัก คือ คำที่มีอิสระทางวากยสัมพันธ์ (syntactically independent) เป็นคำที่บรรยายถึงสิ่งของ การกระทำ คุณสมบัติ ได้แก่ คำนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ เป็นต้น และเป็นคำที่จัดอยู่หมวดคำเปิด (open-class paradigms) ซึ่งสมาชิกของหมวดคำมีจำนวนที่เพิ่มขึ้นได้ ในขณะที่หน่วยทางไวยากรณ์ (grammatical elements) หรือคำไวยากรณ์ (grammatical words) เป็นคำที่แสดงความสัมพันธ์กับคำหลัก คือ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำในประโยคหรือเชื่อมส่วนต่าง ๆ ในประโยค ได้แก่ คำบุพบท คำเชื่อมอนุพากย์ เป็นต้น คำไวยากรณ์นี้จัดอยู่ในหมวดคำปิด (closed-class paradigms) ซึ่งจำนวนสมาชิกเปลี่ยนแปลงได้ยาก (Hopper และ Traugott, 2003: 4)

อย่างไรก็ตาม การแบ่งหมวดหมู่ระหว่างหน่วยแสดงเนื้อความหรือคำหลักกับหน่วยทางไวยากรณ์หรือคำไวยากรณ์นั้น ไม่สามารถแยกกันได้อย่างเด็ดขาด เพราะหมวดหมู่ของคำหลักและคำไวยากรณ์มีลักษณะที่ต่อเนื่อง (continuum) กล่าวคือ มีคำบางคำที่มีลักษณะไม่ชัดเจนว่าเป็นคำหลักหรือคำไวยากรณ์ (Hopper และ Traugott, 2003: 4)

ในภาษาไทย มีอยู่หลายกรณีที่คำคำนั้นสูญเสียคุณสมบัติของคำกริยาไปบางส่วน ซึ่งทำให้เกิดข้อโต้แย้งว่า คำคำนั้นมิใช่สถานะเป็นคำกริยาซึ่งเป็นคำหลักอยู่หรือได้กลายเป็นคำไวยากรณ์ไปแล้ว (กึ่งกาญจน์ เทพกาญจน, 2549: 99) เช่น คำว่า “คือ” ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ปัจจุบัน ซึ่งยังเป็นคำที่มีปัญหาในการจำแนกหมวดคำว่าควรเป็นคำกริยาซึ่งเป็นคำหลัก หรือเป็นคำเชื่อมอนุพากย์ซึ่งเป็นคำไวยากรณ์¹

ตัวอย่างของคำที่แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงจากคำหลักไปเป็นคำไวยากรณ์ ได้แก่ การกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำกริยา “go” ไปเป็นคำช่วยกริยาแสดงอนาคตกาล (Heine, Claudi และ Hünemeyer, 1991; Hopper และ Traugott, 1993; Ungerer และ Schmid, 1996: 255-256) ดังนี้

- (1) Susan's going to London next month.
- (2) Susan's going to London to work at our office.
- (3) Susan's going to work at our office.
- (4) You're going to like her.
- (5) You're gonna like her.
- (6) You gonna like her. (non-standard)

ตัวอย่างที่ (1) คำว่า “go” เป็นคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ซึ่งเป็นคำหลัก ตัวอย่างที่ (2) คำว่า “go” ยังคงเป็นคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ แต่ปรากฏในบริบทที่แสดงวัตถุประสงค์ ซึ่งเอื้อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความหมายได้ง่าย ตัวอย่างที่ (3) เป็นจุดที่แสดงการเปลี่ยนแปลง เพราะมีการละวลีบ่งสถานที่ “to London” ไป ทำให้ความหมายเน้นไปที่ความตั้งใจของประธานที่จะทำสิ่งหนึ่งในอนาคต ตัวอย่างที่ (4) แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงว่าประธานไม่จำเป็นต้องเป็นผู้กระทำอาการ แต่สามารถเป็นผู้ประสบ (experiencer) ได้ และแสดงว่า “going to” ไม่ได้แสดง

¹ในหนังสือ ไวยากรณ์ไทย ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 นววรรณ พันธุเมธา (2527ค: 7) พิจารณาให้คำว่า “คือ” อยู่ในหมวดคำหลัก ประเภทคำกริยา ประเภทย่อยกริยาเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นกริยาที่ใช้สำหรับเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ หรือบุคคลต่าง ๆ ว่าเป็นสิ่งเดียวกัน บุคคลเดียวกัน เหมือนกันหรือเท่ากันหรือไม่ ส่วนฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3 และ 4 นววรรณ พันธุเมธา (2549, 2550: 101) พิจารณาว่าคำว่า “คือ” อยู่ในหมวดคำเชื่อม ประเภทคำเชื่อมบอกการแนะนำ ซึ่งเป็นคำเชื่อมที่ใช้นำหน้าคำหรือประโยคที่มาข้างหน้า

จะเห็นว่า ถึงแม้จะเป็นหนังสือเล่มเดียวกัน ผู้แต่งคนเดียวกัน แต่ก็ยังมีแนวคิดในการพิจารณาหมวดคำของคำว่า “คือ” ที่แตกต่างกันหรือเปลี่ยนแปลงไป

ความหมายที่เป็นความตั้งใจของประธานแล้ว แต่บอกสิ่งที่จะเกิดในอนาคตแทน ส่วนตัวอย่างที่ (5) และ (6) มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเสียง แต่ความหมายไม่ได้เปลี่ยนแปลงจากตัวอย่างที่ (4)

อนึ่ง Kurylowicz (1965) และ Heine, Claudi และ Hünemeyer (1991) ได้ให้นิยามของการกลายเป็นคำไวยากรณ์ ที่กว้างกว่าความหมายที่ Meillet (1912) ได้ให้ไว้ ดังนี้

“Grammaticalization consists in the increase of the range of a morpheme advancing from a lexical to a grammatical or from a less grammatical to a more grammatical status...”

(Kurylowicz, 1965: 52)

คำนิยามของ Kurylowicz คือ การกลายเป็นคำไวยากรณ์เกิดจากการเพิ่มขอบเขตทางไวยากรณ์ของหน่วยคำ จากคำหลักไปเป็นคำไวยากรณ์ หรือจากคำที่มีความเป็นไวยากรณ์น้อยกลายเป็นคำที่มีความเป็นไวยากรณ์มากขึ้น

“where a lexical unit or structure assumes a grammatical function, or where a grammatical unit assumes a more grammatical function,...”

(Heine, Claudi และ Hünemeyer, 1991: 2)

นิยามการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของ Heine, Claudi และ Hünemeyer (1991) คล้ายคลึงกับนิยามของ Kurylowicz มาก เพราะเน้นว่าการกลายเป็นคำไวยากรณ์ไม่ได้เป็นการเปลี่ยนแปลงจากคำหลักไปเป็นคำไวยากรณ์เท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงการเปลี่ยนแปลงจากหน่วยทางไวยากรณ์ไปเป็นหน่วยที่แสดงหน้าที่ทางไวยากรณ์มากขึ้นด้วย

ส่วน Campbell และ Janda (2001: 107) ได้สรุปนิยามของการกลายเป็นคำไวยากรณ์ไว้กว้าง ๆ ว่า

“Nevertheless, we are left with a notion of grammaticalization which minimally includes, at its core: *some linguistic element* > *some more grammatical element.*”

หมายความว่า หน่วยทางภาษาบางหน่วยได้กลายเป็นหน่วยซึ่งแสดงหน้าที่ทางไวยากรณ์มากกว่า

ตัวอย่างที่แสดงให้เห็นการกลายเป็นคำไวยากรณ์ จากคำที่มีความไวยากรณ์น้อยไปเป็นคำที่มีความเป็นไวยากรณ์มาก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงจากปฏิเสธสรรพนามซึ่งเป็นคำไวยากรณ์อยู่แล้วและพัฒนาต่อไปจนได้แสดงหน้าที่ทางไวยากรณ์เพิ่มขึ้นอีกหน้าที่หนึ่ง คือ อนิยมสรรพนาม (รุ่งอรุณ ทีฆชอุณหเถียร, 2545: 17)

Hopper และ Traugott (2003: 4, 90, 107) ได้กล่าวว่า การกลายเป็นคำไวยากรณ์ ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในระดับคำ (lexical level) เท่านั้น แต่ยังเกิดขึ้นในระดับหน่วยสร้าง (construction) ด้วย เช่น ในภาษาอังกฤษสมัยเก่า "pa hwile þe" ซึ่งหมายถึง 'that time that' เมื่อผ่านกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์แล้ว ทำให้ความหมายของหน่วยสร้าง "pa hwile þe" ทั้งหน่วยมาหลอมรวมอยู่ที่คำนาม 'hwile' คำเดียว จากนั้นจึงค่อยพัฒนาไปเป็นคำสันธานบอกเวลา (a temporal connective) "hwile" (ซึ่งหมายถึง 'while' ในภาษาอังกฤษปัจจุบัน)

นอกจากนี้ การขยายขอบเขตทางไวยากรณ์อาจพัฒนามาจากความหมายเชิงวัจนปฏิบัติ (pragmatic meaning) หรือสัทสัมพันธลักษณ์ (prosodic features) ก็ได้ (Wischer, 2006: 129 อ้างถึงใน Vipas Pothipath, 2008: 35-36) ดังนี้

ด้านความหมายเชิงวัจนปฏิบัติ นั้น ใจความหลัก (theme)¹ และ ใจความรอง (rheme)² สามารถเปลี่ยนแปลงไปเป็นการลำดับคำเชิงไวยากรณ์ (grammatical word-orders) เช่น ใจความหลักได้เปลี่ยนแปลงหน้าที่ไปเป็นประธาน เป็นต้น

ส่วนสัทสัมพันธลักษณ์หรือลักษณะทางระบบเสียง (phonological features) ก็ทำให้เกิดการขยายขอบเขตทางไวยากรณ์ได้ ดังตัวอย่าง การปรากฏร่วมกันระหว่างคำจำนวนนับ "yi55" ซึ่งหมายถึง 'one' กับคำลักษณนามบ่งจำนวน "ge51" แล้วพัฒนาจนกลายเป็นคำจำนวนนับ "yi35" การเปลี่ยนแปลงเสียงวรรณยุกต์นี้ ทำให้คำจำนวนนับ "yi35" ไม่จำเป็นต้องปรากฏร่วมกับคำลักษณนามบ่งจำนวน "ge51"

การที่ "yi55" และ "ge51" ถูกวิเคราะห์ใหม่เป็น "yi35" นี้เกี่ยวข้องกับกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ เพราะทำให้คำจำนวนนับมีการขยายขอบเขตทางไวยากรณ์ กล่าวคือ มีความหมายของคำลักษณนามบ่งจำนวนซึ่งเป็นความหมายทางไวยากรณ์เพิ่มขึ้น

สรุปได้ว่า นิยามของการกลายเป็นคำไวยากรณ์ในระยะหลัง มีลักษณะที่กว้างขึ้นเรื่อย ๆ จากเดิมที่จำกัดแค่การกลายจากคำหลักไปเป็นคำไวยากรณ์ ต่อมาก็ขยายขอบเขตกว้างขึ้น จากคำที่มีความเป็นไวยากรณ์น้อยไปเป็นคำที่มีความเป็นไวยากรณ์มาก จากนั้นขอบเขตก็ขยายกว้างขึ้นอีก เพราะสิ่งที่จะทำให้เกิดคำไวยากรณ์หรือหน่วยทางไวยากรณ์ ไม่จำเป็นต้องอยู่ในระดับคำ แต่อาจจะขยายไปถึงระดับหน่วยสร้างก็ได้ นอกจากนี้ การขยายขอบเขตทางไวยากรณ์อาจเกิดจากหน่วยที่แสดงความหมายเชิงวัจนปฏิบัติหรือลักษณะทางระบบเสียงก็ได้

¹ ส่วนแรกของถ้อยคำ (utterance) ซึ่งทำหน้าที่เริ่มต้นข้อความ

² ส่วนที่สองของถ้อยคำ ซึ่งแสดงข้อมูลเกี่ยวกับใจความหลัก

2.1.1.2 การเปลี่ยนแปลงทางภาษาที่เกิดขึ้นในการกลายเป็นคำไวยากรณ์¹

เมื่อกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทางภาษาที่เกิดขึ้นในการกลายเป็นคำไวยากรณ์ นักภาษาศาสตร์ใช้คำเรียกไว้แตกต่างกัน เช่น Lehmann (1985) เรียกว่า “หลักการ (principle)” Hopper และ Traugott เรียกว่า “กลไก (mechanism)” หรือ “กระบวนการ (process)” ส่วน Bybee, Perkins และ Pagliuca (1994) เรียกว่า “กลไก (mechanism)” ดังนี้

2.1.1.2.1 การกลายเป็นคำไวยากรณ์ของ Lehmann (1985)

Lehmann (1985) ได้กล่าวถึงหลักการ (principle) ของการกลายเป็นคำไวยากรณ์ในเชิงประวัติไว้ 6 ข้อ ดังนี้

1). การกร่อน (attrition) คือ การที่เสียงค่อย ๆ สูญลักษณะทางเสียงบางประการไป และทำให้orroดลักษณะประจำคำลดลง เช่น ในภาษากรีกโบราณ “thélo hina” ซึ่งหมายถึง ‘I want that [something should happen]’ ต่อมาในภาษากรีกสมัยใหม่ เสียงกิลดน้อยลงจนเหลือเพียง “tha” และทำหน้าที่เป็นเพียงคำบ่งมาลาสมมติ (subjunctive marker)

2). การลดฐานะความเป็นส่วนประกอบของหน่วยสร้าง (condensation) คือ การทำให้หน่วยประกอบมีความซับซ้อนน้อยลง เช่น ในภาษากรีกโบราณ “thélo hina” จะมีหน้าที่กำกับอนุภาคยรรองที่ซ้อนอยู่ในอนุภาคหลัก ในขณะที่ “tha” ซึ่งเป็นภาษากรีกสมัยใหม่ มีหน้าที่กำกับเพียงแต่กริยาแท้ (finite verb)

ตัวอย่างในภาษาไทย ได้แก่ เมื่อพจนานุกรมหายไปเป็นอนิยมสรรพนาม สถานภาพของพจนานุกรมจะเปลี่ยนไป จากพจนานุกรมซึ่งมีสถานภาพเป็นหน่วยสร้างระดับประโยค เช่น บ้านของเขาอยู่ที่ไหน เมื่อกลายเป็นอนิยมสรรพนามจะเปลี่ยนสภาพเป็นหน่วยสร้างในระดับวลีหรือหน่วยสร้างในระดับอนุประโยคเท่านั้น เช่น แม่อยากจะไปที่ไหนสักแห่ง ในตัวอย่างนี้ อนิยมสรรพนามมีฐานะเป็นหน่วยสร้างระดับนามวลี (รุ่งอรุณ ที่ชมคุณหญิง, 2545: 170-171)

3). การรวมเป็นชุดหน่วยภาษาเดียวกัน (paradigmaticity) คือ การที่คำซึ่งแต่เดิมอยู่ต่างชุดกัน มารวมเป็นชุดหน่วยภาษา (paradigm) เดียวกัน เช่น การกลายเป็นคำไวยากรณ์ได้ทำให้คำกริยา “avoir” ‘have’ และคำกริยา “être” ‘be’ มารวมอยู่ในชุดเดียวกัน คือ กลายเป็นคำที่แสดงกาลในภาษาฝรั่งเศสสมัยใหม่

¹ การเปลี่ยนแปลงทางภาษาที่เกิดขึ้นในการกลายเป็นคำไวยากรณ์ซึ่งนักภาษาศาสตร์ได้เสนอไว้นี้ ไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงทุกกรณีที่จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับภาษาไทยได้ อย่างไรก็ตามหากการเปลี่ยนแปลงชนิด มีผู้ศึกษาไว้ในภาษาไทย ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างประกอบด้วย

4). การรวมเป็นคำเดียวกัน/การรวมเสียง (coalescence) คือ การที่คำหลักซึ่งมีอิสระ กลายไปเป็นหน่วยคำที่ไม่มีอิสระและอาจหลอมรวมกับหน่วยสร้างอื่น ๆ เช่น หน่วยคำ “clare” และ “mente” ในภาษาละติน ซึ่งหมายถึง ‘in a clear spirit’ ได้ผ่านการกลายไปเป็นคำไวยากรณ์ ทำให้หน่วยคำทั้งสองหลอมรวมเป็นคำว่า “clairement” ซึ่งหมายถึง ‘clearly’

ตัวอย่างในภาษาไทย ได้แก่ คำว่า “นำ” จากเดิมที่เป็นคำกริยากรรมนำเสนอ เช่น นำที่เราจะบริจาคเงินช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย พัฒนาไปเป็นคำช่วยกริยาแสดงอรรถาณูเคราะห์¹ เช่น เรานำจะบริจาคเงินช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย และพัฒนาจนกลายไปเป็นส่วนหนึ่งของคำประสม เช่น นำรัก (ไพทยา มีสัจย์, 2540: 151)

5). การบังคับการปรากฏ (obligatorification) คือ การที่คำเดิมซึ่งเป็นคำหลัก มีคุณสมบัติที่สามารถปรากฏได้ทุกบริบท แต่เมื่อกลายเป็นคำไวยากรณ์ก็ถูกบังคับให้ปรากฏได้เฉพาะบางบริบทเท่านั้น ตัวอย่าง คำว่า “dē” ในภาษาละตินสามารถแทนที่ด้วยคำว่า “ab” ‘from’ หรือ “ex” ‘out of’ ได้ แต่ “dē” ในภาษาฝรั่งเศสจะต่างไป คือ ไม่สามารถแทนที่ด้วยคำอื่น ๆ ได้

ตัวอย่างในภาษาไทย ได้แก่ คำว่า “อะไร” เมื่อเป็นปฤจฉาสรรพนาม จะสามารถปรากฏได้ทั้งในตำแหน่งประธานและกรรมในประโยคบอกเล่า เช่น อะไรสูงกว่าเขา และ เขาพูดอะไร ตามลำดับ ทั้งยังสามารถปรากฏในตำแหน่งประธานของประโยคปฏิเสธได้ด้วย เช่น อะไรไม่อร่อย แต่เมื่อกลายเป็นอนิยมสรรพนามแล้ว คำว่า “อะไร” ปรากฏได้เฉพาะในตำแหน่งกรรมของกริยาลิขิตปฏิเสธเท่านั้น เช่น เขาไม่พูดอะไรเลย (รุ่งอรุณ ทิมชุนหะเถียร, 2545: 168-169)

6). การมีตำแหน่งเฉพาะ (fixation) การที่คำซึ่งแต่เดิมไม่มีการเรียงลำดับที่ตายตัว กลายเป็นคำที่ต้องมีการเรียงลำดับหรือมีตำแหน่งตายตัว เช่น คำว่า “dē” และ “ad” ในภาษาละติน สามารถปรากฏได้หลายตำแหน่งในนามวลี แต่ในภาษาฝรั่งเศสจะปรากฏได้เฉพาะในตำแหน่งหน้าคำนามเท่านั้น

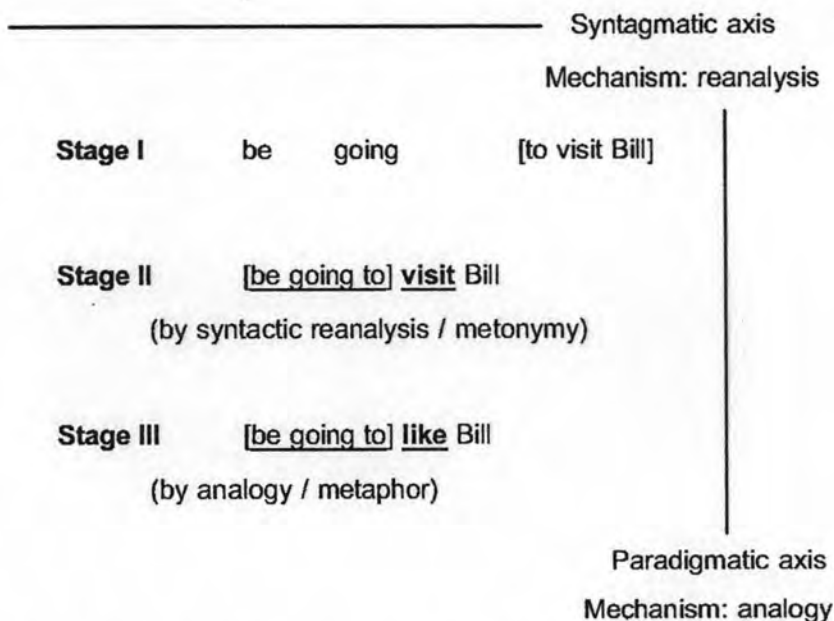
¹อรรถาณูเคราะห์ หมายถึง “ส่วนที่แสดงทัศนคติหรือความเห็นของผู้พูดเกี่ยวกับความเป็นไปได้หรือความจำเป็นของกริยา” (ไพทยา มีสัจย์, 2540: 9)

คำว่า “อรรถาณูเคราะห์” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “modality” ซึ่งราชบัณฑิตยสถาน (2546ค: 52) บัญญัติไว้ว่า “ทัศนภาวะ”

2.1.1.2.2 การกลายเป็นคำไวยากรณ์ของ Hopper และ Traugott (1993, 2003)

Hopper และ Traugott (1993, 2003) ได้กล่าวถึงกลไก (mechanism) ของการกลายเป็นคำไวยากรณ์ไว้ 2 กลไก ได้แก่ การวิเคราะห์ใหม่ (reanalysis) และการเทียบแบบ (analogy) ทั้ง 2 กลไกนี้มีความสัมพันธ์กับกระบวนการ 2 กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการนามนัย (metonymic process) และกระบวนการอุปลักษณ์ (metaphorical process) ดังนี้

กลไกการวิเคราะห์ใหม่ คือ การเปลี่ยนแปลงกฎ (rule change) จะมีความสัมพันธ์กับกระบวนการนามนัย ส่วนกลไกการเทียบแบบ คือ การนำกฎมาใช้โดยทั่วไป (rule generalization)¹ จะมีความสัมพันธ์กับกระบวนการอุปลักษณ์ ดังนี้

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่ากระบวนการนามนัย ทำให้ “be going” และ “to” มีความใกล้ชิดกัน กระบวนการนี้เกี่ยวข้องกับกลไกการวิเคราะห์ใหม่ เพราะการวิเคราะห์ใหม่ทำให้ “be going” และ “to” เป็นหน่วยเดียวกัน ลักษณะเช่นนี้ถือว่าการเปลี่ยนแปลงกฎ ส่วนกระบวนการอุปลักษณ์ ก็เกี่ยวข้องกับกลไกการเทียบแบบ เพราะทำให้ be going to ปรากฏร่วมกับกริยาตัวอื่น ๆ ได้ หรือปรากฏได้ในบริบทในกว้างขึ้น ลักษณะเช่นนี้ถือว่าการนำกฎมาใช้โดยทั่วไป

Hopper และ Traugott (2003) ยังได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างการกลายเป็นคำไวยากรณ์กับกลไกการวิเคราะห์ใหม่และกลไกการเทียบแบบไว้ ดังนี้

¹ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 34) บัญญัติไว้ว่า “กฎนัยทั่วไป”

"From this perspective we can say that reanalysis and analogy are the major mechanisms in language change. They do not define grammaticalization, nor are they coextensive with it, but grammaticalization does not occur without them."

(Hopper และ Traugott 2003: 69)

จากมุมมองของ Hopper และ Traugott (2003) สรุปได้ว่า กลไกการวิเคราะห์ใหม่ และ กลไกการเทียบแบบ ถือเป็นกลไกหลักของการเปลี่ยนแปลงของภาษา การกลายเป็นคำไวยากรณ์จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากปราศจากกลไกทั้งสองนี้ แต่ทั้งนี้ก็ไม่ได้หมายความว่า การวิเคราะห์ใหม่หรือการเทียบแบบทุกกรณีจะเกิดขึ้นในขอบเขตของการกลายเป็นคำไวยากรณ์

ในที่นี้ Hopper และ Traugott (2003) ได้ยกตัวอย่างกลไกการวิเคราะห์ใหม่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการกลายเป็นคำไวยากรณ์ ซึ่งได้แก่ การรวมกันของคำ 2 คำเป็นคำประสม เช่น "sweet" และ "meat" รวมเป็น "sweetmeat" แล้วมีความหมายว่าเป็น 'อาหารชนิดหนึ่ง' จะเห็นว่าคำว่า "meat" ไม่ได้ถูกวิเคราะห์ใหม่ให้เป็นหน่วยคำที่แสดงหน้าที่ทางไวยากรณ์แต่อย่างใด เพราะการวิเคราะห์ใหม่ในกรณีนี้เกี่ยวข้องกับเรื่องคลังศัพท์ (lexicon) ไม่ใช่เรื่องไวยากรณ์

นอกจากนี้ Hopper และ Traugott (1993, 2003: 99-124) ก็ยังได้กล่าวถึงกระบวนการ (process) ของการกลายเป็นคำไวยากรณ์ไว้อีก ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในสมมติฐานที่ว่า การกลายเป็นคำไวยากรณ์เป็นการเปลี่ยนแปลงแบบทิศทางเดียว (unidirectionality) โดยกล่าวว่า กระบวนการที่สำคัญมี 2 กระบวนการ คือ กระบวนการทำให้มีความทั่วไป (generalization)¹ และ กระบวนการสูญเสียลักษณะของหมวดคำเดิม (deategorialization) นอกจากนี้ยังมีกระบวนการร่วมอีก 3 กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการเจาะจงเลือก (specialization) กระบวนการแยกตัว (divergence) และกระบวนการนำมาใช้ใหม่ (renewal) รายละเอียดของแต่ละกระบวนการ มีดังนี้

1) การทำให้มีความทั่วไป (generalization) แบ่งออกได้เป็น 2 กระบวนการ คือ การทำให้มีความหมายทั่วไป (generalization of meaning) และการทำให้มีหน้าที่ทางไวยากรณ์ทั่วไป (generalization of grammatical function) เช่น คำว่า "go" แต่เดิมเป็นกริยาที่มีความหมายแสดงการเคลื่อนที่ ต่อมาก็ได้กลายเป็นความหมายและหน้าที่ทางไวยากรณ์ไปเป็นคำช่วยกริยาที่แสดงอนาคตกาล ซึ่งทำให้ปรากฏใช้ในบริบทที่กว้างขึ้น

ตัวอย่างในภาษาไทย ได้แก่ คำว่า "จาก" เมื่อเป็นคำกริยาจะแสดงการกระทำ มีการเคลื่อนที่ และปรากฏร่วมกับนามวลีบอกสถานที่ เช่น ยานกาลิเลโอจากโลกไปเป็นเวลากว่า 6 ปี คำกริยา "จาก" นี้ ไม่สามารถปรากฏร่วมกับนามวลีที่มีความหมายเป็นนามธรรมได้ เช่น *ยาน

¹ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 34) บัญญัติไว้ว่า "นัยทั่วไป" หรือ "การวางนัยทั่วไป"

กาลิเลโอจากความมูมานะไปเป็นเวลากว่า 6 ปี แต่เมื่อคำว่า “จาก” เป็นคำบุพบท ได้มีการเกิดความหมายทั่วไปขึ้น เพราะสามารถปรากฏร่วมกับนามวลีบอกสถานที่ก็ได้หรือนามวลีที่เป็นนามธรรมก็ได้ เช่น นักวิทยาศาสตร์รื้อสัญญาจากยานกาลิเลโอ หรือ ผลสำเร็จนี้เกิดจากความมูมานะ ตามลำดับ (จรัสดาว อินทรทัศน์, 2539: 109-110)

2). การสูญเสียลักษณะของหมวดคำเดิม (decategorialization) คือ กระบวนการที่สูญเสียลักษณะหรือคุณสมบัติของหมวดคำเดิมไป จึงทำให้คำนั้นไม่ใช่สมาชิกของหมวดคำเดิมอีกต่อไป เช่น ในภาษาอังกฤษโบราณ คำว่า “while” เป็นคำนาม มีความหมายแสดงความยาวของเวลา ต่อมาในภาษาอังกฤษสมัยใหม่ คำว่า “while” กลายเป็นคำสันธานแสดงความสัมพันธ์ด้านเวลา เพราะคำว่า “while” ได้สูญเสียคุณสมบัติของการเป็นคำนามไป ได้แก่ ไม่สามารถมีคำนำหน้านาม (article) หรือคำบอกปริมาณ (quantifier) ได้ ไม่สามารถมีคำคุณศัพท์หรือคำชี้เฉพาะขยายได้ ไม่สามารถเป็นประธานหรือกรรมของกริยาได้ ปรากฏได้เฉพาะแต่ในตำแหน่งหน้าอนุภาคย์เท่านั้น และไม่สามารถมีรูปแทน (an anaphoric pronoun) ได้

ตัวอย่างในภาษาไทย ได้แก่ ปฤจฉาสรรพนามซึ่งสามารถทำหน้าที่เป็นหน่วยหลักของนามวลีตามลำพังได้ และไม่จำเป็นต้องปรากฏร่วมกับหน่วยขยายใด ๆ แต่เมื่อเป็นอนิยมสรรพนามแล้วจะสูญเสียลักษณะสำคัญข้อนี้ไป (รุ่งอรุณ ที่ชมชุนหทัย, 2545: 170)

3). การเจาะจงเลือก (specialization) คือ กระบวนการเลือกคำที่มีลักษณะทั่วไปหรือลักษณะกลาง ๆ กว่าคำอื่น ทั้งในด้านความหมายและการใช้ เพื่อให้เป็นคำไวยากรณ์ เช่น ในภาษาฝรั่งเศสมีการเลือกใช้คำว่า “pas” เป็นคำแสดงการปฏิเสธมากกว่าจะเลือกคำว่า “point” ซึ่งใช้ในการปฏิเสธด้วยเช่นกัน เนื่องจาก “pas” มีความหมายเป็นกลาง ๆ มากกว่า และใช้บ่อยกว่า “point”

ตัวอย่างในภาษาไทยล้านนา ได้แก่ คำว่า “ตัว” และ “ตน” เป็นคำที่ถูกเจาะจงเลือกมาใช้เป็นคำลักษณนามมากกว่าคำว่า “ดิง” เพราะคำว่า “ดิง” มีความหมายเกี่ยวกับความรู้สึก ซึ่งมีความเฉพาะมากกว่า คำว่า “ตัว” และ “ตน” (นันทริยา ลำเจียกเทศ, 2539: 120)

4). การแยกตัว (divergence) คือ กระบวนการที่คำคำหนึ่งแยกออกเป็นคำใหม่ 2 คำ โดยคำหนึ่งมีหน้าที่และความหมายเหมือนคำเดิม ส่วนอีกคำหนึ่งกลายเป็นคำไวยากรณ์มากขึ้น เช่น ในภาษามาลายู คำว่า “ekor” มีการแยกออกเป็น 2 หน้าที่ คือ คำหนึ่งเป็นคำนามซึ่งมีอยู่เดิม อีกคำหนึ่งเป็นคำลักษณนามซึ่งเกิดขึ้นใหม่

ตัวอย่างในภาษาไทย ได้แก่ ปฤจฉาสรรพนามซึ่งเป็นคำเดิม เกิดการแยกคำออกเป็น 2 คำ คำหนึ่ง คือ ปฤจฉาสรรพนามซึ่งทำหน้าที่และความหมายเหมือนเดิม ส่วนอีกคำหนึ่ง คือ อนิยมสรรพนามซึ่งมีหน้าที่และความหมายใหม่ (รุ่งอรุณ ที่ชมชุนหทัย, 2545: 168)

5). การนำมาใช้ใหม่ (renewal) คือ กระบวนการนำรูปใหม่มาใช้กับความหมายที่มีอยู่ เช่น ในภาษาอังกฤษ เดิมใช้เพียง very คำเดียวเพื่อแสดงการเน้น เช่น very dangerous ต่อมาเกิดความนิยมใช้รูปใหม่ คือ -ly ซึ่งใช้ขยายเพื่อเน้นเช่นกัน เช่น awfully, frightfully, terribly เป็นต้น

ไม่เพียงเท่านั้น Hopper และ Traugott (2003: 124-125) ก็ยังได้กล่าวว่า หากพิจารณาภาษาเฉพาะสมัยจะพบว่า การกลายเป็นคำไวยากรณ์สามารถทำให้เกิดผลที่เรียกว่า “การปรากฏซ้อนกันอยู่ในภาษา (layering)” หรือ “ความหลากหลายของรูปภาษา (variability)” เช่น คำที่แสดงอดีตกาลในภาษาอังกฤษปัจจุบัน กล่าวคือ แต่เดิมในภาษาอังกฤษมีวิธีการแสดงอดีตกาลด้วยการเปลี่ยนแปลงสระภายในคำกริยา เช่น “drive/drove” หรือ “take/took” เป็นต้น และต่อมาก็มีวิธีการแสดงอดีตกาลเพิ่มขึ้นอีกวิธีหนึ่ง คือ การเติม [t] หรือ [d] ที่ท้ายคำ เช่น “notice/noticed” หรือ “walk/walked” เป็นต้น (Hopper, 1991: 22) จากตัวอย่างนี้ วิธีการแสดงอดีตกาลที่เกิดขึ้นก่อนจะเรียกว่า “older layer” ส่วนวิธีการแสดงอดีตกาลที่เกิดขึ้นทีหลังจะเรียกว่า “new layer” เมื่อทั้ง 2 แบบปรากฏใช้ควบคู่ไปกันอย่างที่ปรากฏในปัจจุบัน ก็เรียกว่า เกิดการปรากฏซ้อนกันอยู่ในภาษาหรือเกิดความหลากหลายของรูปภาษา นั่นเอง

2.1.1.2.3 การกลายเป็นคำไวยากรณ์ของ Bybee, Perkins และ Pagliuca (1994)

Bybee, Perkins และ Pagliuca (1994: 281-297) ได้กล่าวถึงกลไกการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย (mechanisms of semantic change) ที่เกิดขึ้นในกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ (grammaticalization process) ไว้ 5 กลไก ดังนี้

1). การขยายความหมายเชิงอุปลักษณ์ (metaphorical extension) คือ การเปลี่ยนแปลงความหมายจากวงความหมายที่มีความเป็นรูปธรรมมากกว่าไปสู่วงความหมายที่เป็นนามธรรมมากกว่า ในประเด็นนี้ มีนักภาษาศาสตร์ คือ Heine, Claudi และ Hünnemeyer (1991) ได้จัดลำดับความเป็นนามธรรมของอุปลักษณ์ไว้ จากความเป็นนามธรรมน้อยไปมาก ดังนี้

มนุษย์ → วัตถุ → กิจกรรม/กระบวนการ → พื้นที่ → เวลา → คุณสมบัติ/ลักษณะนามธรรม

ตัวอย่างการขยายความหมายเชิงอุปลักษณ์ของคำในภาษาไทย ได้แก่ คำช่วยหน้ากริยา “ควร” ที่ในสมัยรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 5 ปรากฏร่วมกับประธานที่มีความหมายเป็นรูปธรรมได้เพียงอย่างเดียว แต่ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 เป็นต้นมาพบว่า คำว่า “ควร” สามารถปรากฏร่วมกับประธานที่มีความหมายเป็นนามธรรมได้ด้วย (ไพทยา มีสัตย์, 2540: 168-169)

2). การอนุมาน (inference) คือ การที่คำซึ่งสามารถปรากฏในตำแหน่งเดียวกันและมีคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ที่แสดงให้รู้ว่าคำเหล่านั้นอยู่ในชุดเดียวกันนั้น สามารถอนุมานความหมายเดิมของคำคำนั้นได้ เพราะคำแต่ละคำยังคงเก็บความหมายเดิมของคำหลักให้เห็น

อยู่ เช่น คำว่า “will” “shall” และ “be going to” ปรากฏในตำแหน่งเดียวกัน คือ หน้ากริยาหลักของประโยคและต่างก็เป็นคำช่วยกริยาแสดงอนาคต แต่หากพิจารณาวิวัฒนาการของคำเหล่านี้จะพบว่า ทั้ง 3 คำ มาจากคำกริยาเดิมที่แตกต่างกัน โดย “will” มาจากคำกริยาบอกความต้องการ “shall” มาจากคำกริยาแสดงความเป็นเจ้าของ ส่วน “be going to” มาจากคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ ดังนั้นจึงทำให้ทั้ง 3 คำนี้แม้จะเป็นคำช่วยกริยาแสดงอนาคตเหมือนกัน แต่ก็มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ “will” มีนัยความหมายแสดงความเต็มใจ “shall” มีนัยความหมายเชิงบังคับ และ “be going to” แสดงอนาคตปกติ

ตัวอย่างในภาษาไทย ได้แก่ คำว่า “ถูก” และ “โดน” จากเดิมที่เป็นคำกริยา เมื่อผ่านกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ ก็กลายเป็นคำช่วยกริยา แสดงอรรถาณูเคราะห์และมีความหมายซึ่งอนุมานได้ว่าผู้พูดมีทัศนคติเชิงลบต่อการกระทำนั้น (จรัสดาว อินทรทัศน์, 2539: 41)

3). การเกิดความหมายทั่วไป (generalization) คือ การที่ทำให้คำสูญเสียความหมายเดิมที่มีความซับซ้อนมามีความหมายกลาง ๆ ทำให้สามารถใช้คำได้ในบริบทที่กว้างขึ้นและเกิดร่วมกับคำอื่น ๆ ได้หลากหลายขึ้น เนื่องจากมีเงื่อนไขของการเกิดร่วมกันน้อยลง เช่น คำว่า “can” ที่แต่เดิมใช้ได้เฉพาะกับคำกริยาที่มีความหมายแสดงความรู้สึกนึกคิดและสติปัญญาเท่านั้น แต่ต่อมามีความหมายกว้างขึ้น คือ สามารถปรากฏร่วมกับคำกริยาที่แสดงความสามารถทั่ว ๆ ไปได้

ตัวอย่างในภาษาไทย ได้แก่ คำว่า “แล้ว” เมื่อเป็นคำเชื่อมอนุพากย์มีการเกิดความหมายทั่วไป เพราะสามารถปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์อื่น ๆ ได้มากขึ้น ทำให้สามารถแสดงความหมายได้หลากหลายขึ้น จาก 1 ความหมายในสมัยสุโขทัยมาเป็น 7 ความหมายในสมัยปัจจุบัน (มิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์, 2546: 104)

4). การกลมกลืนทางความหมาย (harmony) คือ การเปลี่ยนแปลงที่ทำให้คำสูญเสียความหมายเดิมที่เป็นความหมายประจำคำไปเกือบทั้งหมด แล้วไปแสดงความหมายที่สอดคล้องกับบริบทแทน เช่น คำว่า “should” เมื่อไปปรากฏในอนุพากย์รองที่ซ่อนอยู่ในอนุพากย์หลัก ทำให้คำว่า “should” เกิดการกลมกลืนทางความหมาย โดยไปแสดงมาลาที่สอดคล้องกับมาลาในอนุพากย์หลักแทน

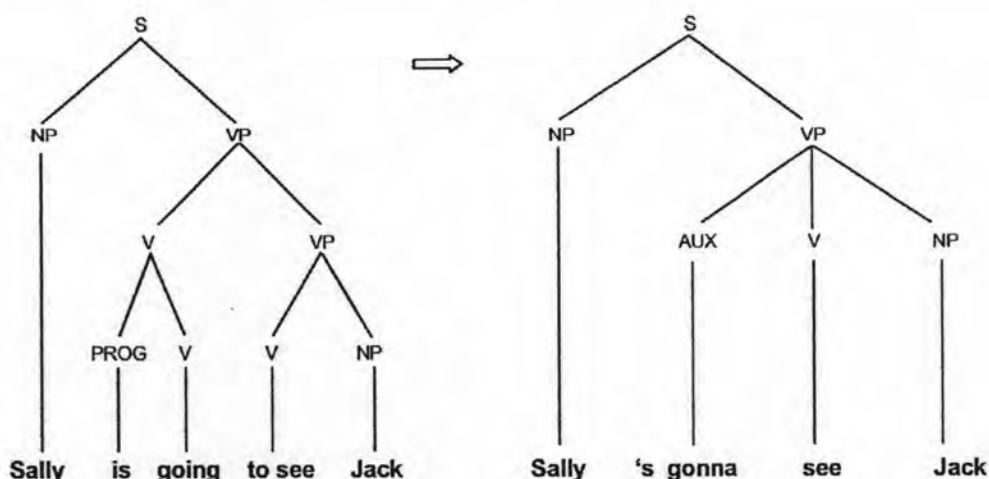
5). การดูดซับความหมายบริบท (absorption of contextual meaning) คือ การเปลี่ยนแปลงความหมายที่เกี่ยวข้องกับบริบทแวดล้อม (linguistic context) โดยที่คำจะสูญเสียความหมายเดิมไป แล้วไปดูดซับความหมายของบริบทแวดล้อมที่คำคำนั้นปรากฏ เช่น คำบ่งมาลาสมมติ (subjunctive) เกิดขึ้นจากคำบ่งมาลาบอกเล่า (indicative) ที่ไปปรากฏในบริบทที่มีการแสดงมาลาสมมติ ส่งผลให้เกิดการดูดซับความหมายบริบทนั้นมา จนทำให้คำที่แต่เดิมแสดงมาลาบอกเล่าหายไปแสดงมาลาสมมติตามไปด้วย

ตัวอย่างในภาษาไทย ได้แก่ คำกริยา “แล้ว” ที่ปรากฏหลังคำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลา ภายหลัง “ครั้น” กล่าวคือ เมื่อคำว่า “ครั้น” และคำกริยา “แล้ว” ปรากฏร่วมกันเสมอจนเป็น โครงสร้างปกติ ส่งผลให้คำกริยา “แล้ว” ดูดซับความหมายของคำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลา ภายหลัง “ครั้น” จนทำให้คำว่า “แล้ว” ซึ่งแต่เดิมเป็นคำกริยา รวมเป็นหน่วยเดียวกับคำเชื่อม อนุพากย์ “ครั้น” เป็นคำเชื่อมอนุพากย์บอกเวลาภายหลัง “ครั้นแล้ว” ไปในที่สุด (มิ่งมิตร ศรี- ประสิทธิ์, 2546:110)

2.1.1.2.4 การกลายเป็นคำไวยากรณ์ของ Bybee (2003)

Bybee (2003: 161-164) ได้กล่าวถึงกลไกของการเปลี่ยนแปลงด้าน หน้าทางไวยากรณ์ที่เกิดขึ้นในกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ไว้ 2 กลไก (grammatical change in grammaticalization) ได้แก่

1). การสูญฐานะของโครงสร้างในหน่วยประกอบ (Loss of constituent structure) คือ การที่องค์ประกอบในหน่วยสร้าง (construction) ผ่านการกลายเป็นคำไวยากรณ์แล้วรวมเป็น หน่วยเดียวกัน และโครงสร้างในหน่วยประกอบของหน่วยสร้างมีแนวโน้มที่จะถูกลดฐานะลง (reduce) กลไกนี้ Bybee (2003) ได้ขยายความอีกว่าเกือบทุกกรณีของการกลายเป็นคำไวยากรณ์ จะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างในหน่วยประกอบ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้อาจ กล่าวได้ว่าเกิด “การวิเคราะห์ใหม่ (reanalysis)” ขึ้น เช่น การที่กริยาถูกวิเคราะห์ใหม่ให้เป็นคำ ช่วยกริยา หรืออาจถูกวิเคราะห์ใหม่ให้เป็นคำบุพบท เป็นต้น

คำกริยา “go” จากตัวอย่างข้างต้นซึ่งปรากฏในรูป “going” เมื่อผ่านการกลายเป็นคำ ไวยากรณ์ ทำให้ปรากฏเป็นคำช่วยกริยาซึ่งปรากฏในรูป “ ‘s gonna” เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ ระหว่างหน่วยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกริยวลี (VP) ซึ่งได้แก่ “is” “going” “to see” และ “Jack” จะ เห็นว่า จากเดิมที่หน่วยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกริยวลี (VP) มีความสัมพันธ์ที่สามารถแยกออกได้

เป็น [[is going][to see Jack]] แต่เมื่อผ่านการกลายเป็นคำไวยากรณ์แล้ว ได้ถูกวิเคราะห์ใหม่ให้รวมเป็นหน่วยเดียวกัน คือ [‘s gonna see Jack]

ตัวอย่างในภาษาไทย ได้แก่ คำกริยา “จาก” ซึ่งเป็นหน่วยประกอบของกริยาวลี เช่น [เกาะนี้][ชาวเล][จาก_{กริยา}ไปแล้ว]_{กริยาวลี} แต่เมื่อเป็นคำบุพบท จะถูกวิเคราะห์ใหม่ให้เป็นหน่วยประกอบของบุพบทวลี เช่น [ผ้าแพรวาว][ทอขึ้น][จาก_{บุพบท}เส้นไหม]_{บุพบทวลี} (จรัสดาว อินทรทัศน, 2539)

2). การสูญเสียลักษณะของหมวดคำเติม (decategorialization) กลไกนี้ Bybee (2003: 161) ได้ให้คำจำกัดความโดยใช้หลักการเดียวกับ Heine, Claudi และ Hünemeyer (1991) และ Hopper (1991) คือ การที่คำนามหรือคำกริยาได้สูญเสียลักษณะของหมวดคำไป จนกลายเป็นคำไวยากรณ์ในที่สุด¹ เช่น คำกริยา “can” เมื่อผ่านการกลายเป็นคำไวยากรณ์ไปเป็นคำช่วยกริยา ทำให้ที่สูญเสียลักษณะของหมวดคำเติมไป ได้แก่ การที่ไม่สามารถเติม -ing ให้อยู่ในรูป gerund ได้ เป็นต้น

ตัวอย่างในภาษาไทยล้านนา ได้แก่ คำว่า “ตัน” ที่เป็นคำนาม จะมีความหมายประจำคำซึ่งหมายถึง ‘สิ่งที่ตำรงอยู่’ และเป็นหน่วยหลักของนามวลี แต่เมื่อคำว่า “ตัน” เป็นคำลักษณนามแล้ว จะไม่มีความหมายประจำคำ จะมีก็แต่ความหมายที่เป็นนามธรรม ซึ่งหมายถึง ‘หน่วย’ และไม่สามารถปรากฏเป็นหน่วยหลักของนามวลีได้ แต่จะปรากฏได้ตำแหน่งหลังคำแสดงปริมาณ (นันทริยา ลำเจียกเทศ, 2539: 112)

การเปลี่ยนแปลงทางภาษาที่เกิดขึ้นในการกลายเป็นคำไวยากรณ์ที่นักภาษาศาสตร์ได้เสนอไว้ข้างต้น แบ่งได้เป็น 3 ด้าน ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านเสียง การเปลี่ยนแปลงด้านหน้าที่ทางไวยากรณ์หรือการเปลี่ยนแปลงด้านวากยสัมพันธ์ และด้านเปลี่ยนแปลงทางความหมาย

การศึกษาคำว่า “ยัง” ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยเน้นที่การเปลี่ยนแปลงทางด้านหน้าที่ทางไวยากรณ์หรือทางวากยสัมพันธ์ และการเปลี่ยนด้านความหมายเท่านั้น เนื่องจากการศึกษารั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงประวัติและเป็นการศึกษาจากเอกสารที่เป็นภาษาเขียน ดังนั้นจากขอบเขตของข้อมูลจึงทำให้ไม่เอื้อต่อการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเสียง

การเปลี่ยนแปลงทางภาษาที่เกิดขึ้นในการกลายเป็นคำไวยากรณ์ที่นักภาษาศาสตร์แต่ละคนได้เสนอนั้น จะเห็นว่ามีส่วนที่ซ้อนทับกันอยู่ เช่น กรณีที่ Hopper และ Traugott (1993, 2003) เรียกว่า การเจาะจงเลือก (specialization) และ การวิเคราะห์ใหม่ (reanalysis) นั้น มีส่วน

¹อย่างไรก็ตาม Hopper และ Traugott (2003: 106-108) ก็ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า กระบวนการหรือกลไกที่เรียกว่า “decategorialization” นั้น ไม่ได้เป็นเพียงแต่การสูญเสียลักษณะหรือคุณสมบัติของหมวดคำเติมเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการได้รับคุณสมบัติของหมวดคำใหม่ด้วย

คล้ายคลึงกับที่ Lehmann (1985) เรียกว่า การบังคับการปรากฏ (obligatorification) และ การลดฐานะความเป็นส่วนประกอบของหน่วยสร้าง (condensation) ตามลำดับ เป็นต้น

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะไม่นำการเปลี่ยนแปลงทางภาษาที่เกิดขึ้นในการกลายเป็นคำไวยากรณ์ทั้งหมดซึ่งนักภาษาศาสตร์ได้เสนอไว้ข้างต้น มาวิเคราะห์คำว่า “ยัง” แต่ได้เลือกใช้แนวคิดของ Bybee, Perkins และ Pagliuca (1994) และ Bybee (2003) เท่านั้น เนื่องจากทั้ง 2 แนวคิดนี้ได้เน้นประเด็นการศึกษาไว้อย่างชัดเจน กล่าวคือ Bybee, Perkins และ Pagliuca (1994) เน้นที่การเปลี่ยนแปลงด้านความหมาย ส่วน Bybee (2003) เน้นที่การเปลี่ยนแปลงด้านหน้าที่ทางไวยากรณ์

2.1.1.3 การกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า “ยัง” เป็นการเปลี่ยนแปลงแบบทิศทางเดียว

ในเรื่องทิศทางของการกลายเป็นคำไวยากรณ์นั้น นักภาษาศาสตร์ส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกันว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบทิศทางเดียว (unidirectionality) ดังนี้

Hopper และ Traugott (1993, 2003) ได้เสนอสมมติฐานว่าการพัฒนาไปเป็นหน่วยสร้างที่มีหน้าที่ทางไวยากรณ์ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาของคำหลักไปเป็นคำไวยากรณ์ และต่อมาก็พัฒนาไปเป็นคำไวยากรณ์ที่มากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งมีทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางเดียวมากกว่าจะเปลี่ยนแบบกลับไปกลับมา

Bybee, Perkin และ Pagliuca (1994) ได้เสนอสมมติฐานเกี่ยวกับการกลายเป็นคำไวยากรณ์ว่าเป็นแบบทิศทางเดียว ซึ่งคำที่มีความเป็นไวยากรณ์น้อยจะผ่านกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ไปเป็นคำที่มีความเป็นไวยากรณ์มากกว่าเสมอ

Haspelmath (1998: 78 อ้างถึงใน Campbell และ Janda, 2001: 105) กล่าวถึง การกลายเป็นคำไวยากรณ์ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบทิศทางเดียว ที่ค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งจะเปลี่ยนจากคำหลักไปเป็นคำไวยากรณ์ และจะสูญเสียโครงสร้างที่อิสระเพื่อที่จะไปติดแน่นกับโครงสร้างอื่น อีกทั้งหน่วยทางภาษาที่เป็นคำไวยากรณ์อยู่แล้วก็จะเป็นคำไวยากรณ์มากขึ้น

จากคำกล่าวของนักภาษาศาสตร์ข้างต้น สรุปได้ว่าการกลายเป็นคำไวยากรณ์นั้น มีสมมติฐานซึ่งนักภาษาศาสตร์ส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกันว่าจะเป็นแบบทิศทางเดียว กล่าวคือ เป็นการเปลี่ยนแปลงจากคำหลักไปเป็นคำไวยากรณ์ หรือมีการเปลี่ยนแปลงจากคำที่มีความเป็นไวยากรณ์น้อยไปเป็นคำที่มีความเป็นไวยากรณ์มาก

2.1.1.4 การกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า “ยัง” เป็นการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป

Haspelmath (1998 อ้างถึงใน Campbell, 2001: 147-148) ได้กล่าวว่า การกลายเป็นคำไวยากรณ์จะไม่เป็นการเปลี่ยนแปลงแบบฉับพลัน (abrupt) หรือจะไม่เป็นการเปลี่ยนแปลงแบบข้ามคืน (overnight) แต่จะเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบล่วงเวลา (overtime) โดยจะเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบที่คำได้สูญเสียคุณสมบัติของหมวดคำเดิมและได้รับคุณสมบัติของหมวดคำใหม่ จนกลายเป็นคำในหมวดคำใหม่ การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้จะเป็นแบบขั้นต่อขั้น (step by step)

2.1.2 คำหลายหน้าที่

คำหลายหน้าที่และกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์มีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร Hopper และ Traugott (2003: 77) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

“In general, from the perspective of grammaticalization it is methodologically essential to assume polysemy if there is a plausible semantic relationship...”

หมายความว่า จากมุมมองของการกลายเป็นคำไวยากรณ์ เราจะสรุปได้ว่าคำที่มีรูปเดียวกันเป็นคำหลายหน้าที่ (polysemy) หากคำที่มีรูปเดียวกันนั้นมีความสัมพันธ์กันทางความหมาย

Hopper และ Traugott (2003: 77) ได้กล่าวว่า คำหลายหน้าที่ (polysemy) หมายถึง “certain forms share conceptually related meaning” หรือ การที่คำซึ่งมีรูปเดียวกัน มีความหมายเกี่ยวข้องกัน โดยแสดงความหมายมโนทัศน์ร่วมกัน

อนึ่ง นอกจากคำว่า “polysemy”¹ แล้ว คำที่น่าจะเรียกว่า “คำหลายหน้าที่” ได้เช่นกัน คือ “polyfunctionality” ซึ่งหมายถึง กรณีที่คำซึ่งมีรูปเดียวกัน มีความหมายสัมพันธ์กัน และ

¹งานวิจัยในภาษาไทย นอกจากจะเรียกคำว่า “polysemy” ว่า “คำหลายหน้าที่” แล้ว ยังเรียกว่า “คำหลายความหมาย” ด้วย ส่วนจะเรียกชื่อใดนั้นขึ้นอยู่กับจุดเน้นของงานวิจัยนั้น ๆ ว่าเน้นการศึกษาด้านหน้าที่ทางไวยากรณ์หรือด้านความหมาย

งานวิจัยที่เรียกคำว่า “polysemy” ว่า “คำหลายหน้าที่” ได้แก่ งานวิจัยเรื่อง คำหลายหน้าที่ในภาษาไทย ของพิมพ์ บำรุงสุข (2515) หรืองานวิจัยเรื่อง กระบวนการที่คำกริยากลายเป็นคำบุพบทในภาษาไทย ของจรูญ อิศรศักดิ์ (2539) ส่วนงานวิจัยที่เรียกว่า “คำหลายความหมาย” ได้แก่ งานวิจัยเรื่อง การศึกษามโนทัศน์ของคำว่า “เข้า” ของชัชวดี ตรีวัฒน์ (2538) หรืองานวิจัยเรื่อง การศึกษาความหมายของคำว่า “เอา” ในภาษาไทย ของจิรัชย์ หิรัญรัตน์ (2550) เป็นต้น

ปรากฏอยู่ในหมวดคำที่หลากหลาย (Ruetaivan Kessakul และ Toshio Ohori, 2007: 103-104)¹

คำหลายหน้าที่มีความแตกต่างจากคำพ้องรูปพ้องเสียง (homonymy) ในเรื่องความสัมพันธ์ทางความหมายของคำที่มีรูปเดียวกัน เพราะคำพ้องรูปพ้องเสียง คือ คำที่มีรูปเดียวกัน แต่ความหมายแต่ละความหมายมีความแตกต่างกันหรือไม่มีความเกี่ยวข้องกัน (Hopper และ Traugott 2003: 77)

คำหลายหน้าที่ถือเป็นปรากฏการณ์ปกติในการใช้คำในภาษา เป็นแนวโน้มของคนที่จะใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ได้มากที่สุด (เพียรศิริ วงศ์วิภาณนท์, 2545: 312) และหนึ่งในกระบวนการสำคัญที่ทำให้เกิดคำหลายหน้าที่ได้ คือ การกลายเป็นคำไวยากรณ์

ส่วนคำพ้องรูปพ้องเสียงนั้น เป็นเหตุบังเอิญทางภาษา เราอธิบายไม่ได้ว่าคำพ้องรูปพ้องเสียงเกิดเพราะอะไร (เพียรศิริ วงศ์วิภาณนท์, 2545: 312)

ตัวอย่างของคำในภาษาไทยที่แสดงให้เห็นว่ากระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ทำให้เกิดคำหลายหน้าที่ ได้แก่ คำว่า “อยู่” กล่าวคือ คำกริยา “อยู่” ซึ่งเป็นคำหลักหรือเป็นคำต้นกำเนิดยังคงปรากฏใช้ควบคู่ไปกับคำช่วยหน้ากริยา “อยู่” ซึ่งเป็นคำไวยากรณ์หรือเป็นคำที่เกิดขึ้นใหม่ (มิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์, 2546) การที่คำเก่ายังไม่ได้สูญหายไป หรือยังคงปรากฏใช้ควบคู่ไปกับคำที่เกิดขึ้นใหม่นี้ ทำให้คำว่า “อยู่” เป็นคำหลายหน้าที่ในปัจจุบันได้

2.1.3 การจำแนกหมวดคำในภาษาไทย

การจำแนกหมวดคำในภาษาไทยนั้น นักไวยากรณ์ไทยใช้เกณฑ์ในการจำแนกหมวดคำที่ต่างกัน ดังนี้

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2493, 2546) ได้เขียนตำราสยามไวยากรณ์ เป็นตำราชุด 4 เรื่องประกอบด้วย อักษรวิธี วจีวิภาค วากยสัมพันธ์ และฉันทลักษณ์ ตำราชุดนี้มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าหลักภาษาไทย

ในการจำแนกชนิดของคำ พระยาอุปกิตศิลปสารใช้เกณฑ์ 3 เกณฑ์ คือ เกณฑ์ความหมายใช้พิจารณาคำนาม คำกริยา และคำอุทาน เกณฑ์ตำแหน่งใช้ในการพิจารณาคำบุพบท และเกณฑ์หน้าที่ใช้พิจารณา คำสรรพนาม คำวิเศษณ์ และคำสันธาน (นววรรณ พันธุเมธา และปราณี กุลละวณิชย์, 2545: 19)

¹อย่างไรก็ตาม บางงานวิจัยก็ระบุความแตกต่างระหว่างคำว่า “polysemy” กับคำว่า “polyfunctionality” ไว้ว่า หากคำนั้นเป็น “polysemy” ความหมายแต่ละความหมายที่สัมพันธ์กันนั้นจะปรากฏในหมวดคำเดียว แต่ถ้าเป็น “polyfunctionality” ความหมายแต่ละความหมายที่สัมพันธ์กันนั้นจะปรากฏอยู่ได้หลายหมวดคำ (Ruetaivan Kessakul และ Toshio Ohori, 2007: 103-104; รุ่งอรุณ ทิมชุนเหนือ, 2545: 53)

พระยาอุปกิตติปลสาร (2546: 85-86, 99, 102, 151, 240-241) กล่าวถึงคำว่า “ยัง” ไว้ว่าเป็นคำกริยานุเคราะห์ ในกลุ่มย่อยชนิดกริยาอื่นที่นำมาใช้เป็นกริยานุเคราะห์ เช่น เขายังไม่ทำ (ใช้เป็นกริยานุเคราะห์) ลูกเมียยัง (อยู่) อย่าสรรเสริญ (ใช้เป็นกริยา) คำว่า “ยัง” เป็นคำบุพบทที่ไม่เชื่อมกับคำอื่น เป็นบุพบทนำหน้าการิตการก ได้แก่ คำว่า “ยัง” ซึ่งติดมาจากภาษาบาลี เช่น ครูยังศิษย์ให้อ่านหนังสือ และเป็นคำบุพบทที่เชื่อมกับบทอื่น นำหน้าบทบอกสถานที่เบื้องปลาย เช่น มายังบ้าน และคำว่า “ยัง” ยังเป็นคำกริยาแปลว่า ‘มี’ หรือ ‘มีแล้ว’ ได้ด้วย นอกจากนี้ยังกล่าวถึงคำว่า “ยัง” ที่ปรากฏคู่กับคำว่า “หรือ” ในอเนกกรรพประโยค เช่น เขาจะมาหรือเขายังไม่มาว่าจะสามารถละประโยคข้างท้ายได้เป็น เขาจะมาหรือยัง ซึ่งจะเห็นว่ายังคงคำสันธาน “หรือ” และกริยานุเคราะห์ “ยัง” ไว้

วิจินตน์ ภาณุพงศ์ (2538) ได้เขียนตำราเรื่องโครงสร้างของภาษาไทย: ระบบไวยากรณ์ โดยได้กล่าวถึงระบบไวยากรณ์ไทย ซึ่งประกอบด้วยเรื่องเสียง (ปรากฏในภาคผนวก) คำ วลี อนุพจน์ และประโยค โดยอาศัยแนวคิดของไวยากรณ์โครงสร้าง

ในส่วนที่ว่าด้วยการจำแนกหมวดคำ¹ วิจินตน์ได้เสนอเกณฑ์การจำแนกหมวดคำที่แตกต่างจากพระยาอุปกิตติปลสาร กล่าวคือ วิจินตน์ได้เสนอเกณฑ์การจำแนกหมวดคำ 2 เกณฑ์ คือ เกณฑ์ตำแหน่ง และ เกณฑ์หน้าที่ โดยเฉพาะหน้าที่ของคำในฐานะที่เป็นส่วนของประโยค แต่ไม่ใช้เกณฑ์ความหมายในการจำแนกหมวดคำ เนื่องจากเห็นว่าการศึกษาในขณะนั้น เรื่องของความหมายยังมีข้อบกพร่อง เพราะความรู้เรื่องความหมายเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิด ความรู้สึกของแต่ละคน ซึ่งเป็นเรื่องที่ซับซ้อน ทำให้ยากที่จะกำหนดความหมายให้แน่นอนตายตัวลงไปได้

การใช้เกณฑ์ตำแหน่งวิจินตน์ได้ใช้กรอบประโยคทดสอบเป็นหลักในการจำแนกหมวดคำ ซึ่งมีจำนวน 26 หมวด ด้วยกัน ได้แก่

1).หมวดคำนาม	2).หมวดคำกริยากรรม
3).หมวดคำกริยากรรม	4).หมวดคำกริยาทวิกรรม
5).หมวดคำกริยากรรมย่อย/คำคุณศัพท์	6).หมวดคำช่วยหลังกริยา
7).หมวดคำช่วยหน้ากริยา	8).หมวดคำปฏิเสธ
9).หมวดคำหน้ากริยา	10).หมวดคำหลังกริยา
11).หมวดคำลงท้าย	12).หมวดคำกริยาวิเศษณ์
13).หมวดคำพิเศษ	14).หมวดคำสรรพนาม
15).หมวดคำลักษณนาม	16).หมวดคำจำนวนนับ
17).หมวดคำลำดับที่	18).หมวดคำหน้าจำนวน

¹วิจินตน์ ภาณุพงศ์ (2538: 49) ได้กล่าวว่า คำว่า “หมวดคำ” ตรงกับ word-class ในภาษาอังกฤษ แต่เดิมใช้คำว่า “ชนิดของคำ” ซึ่งตรงกับ parts of speech

19).หมวดคำหลังจำนวน	20).หมวดคำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวา
21).หมวดคำบอกกำหนดเสียงโท	22).หมวดคำบอกเวลาประเภทที่ 1
23).หมวดคำบอกเวลาประเภทที่ 2	24).หมวดคำบุพบท
25).หมวดคำเชื่อมนาม	26).หมวดคำเชื่อมอนุพากย์

วิจิตร (2538: 26, 57-59) ได้กล่าวถึงคำว่า “ยัง” ว่าอยู่ในหมวดคำช่วยหน้ากริยา ชนิดที่อยู่หน้าคำว่า “ไม่” เช่น *ครูยัง(ไม่)ได้บอกคะแนนเด็กกลุ่มนั้น* และเป็นชนิดที่ปรากฏระหว่างคำกริยา 2 คำ ได้ เช่น *น้องพูดยังซ้ำมาก*

ในส่วนที่ใช้เกณฑ์หน้าที่ โดยเฉพาะหน้าที่ของคำในฐานะที่เป็นส่วนของประโยค วิจิตร ได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

คำหลัก หมายถึง คำที่สามารถทำหน้าที่เป็นส่วนประโยคตามลำพังในประโยคเริ่ม¹ได้ ได้แก่ คำนาม คำกริยากรรม คำกริยากรรม คำกริยาทวิกรรม คำสรรพนาม คำบอกเวลา ประเภทที่ 1 และคำพิเศษ

คำไวยากรณ์ หมายถึง คำที่ไม่สามารถทำหน้าที่เป็นส่วนของประโยคตามลำพังในประโยคเริ่มได้ จะต้องทำหน้าที่นั้น ๆ ร่วมกับคำหลัก แบ่งเป็น 2 จำพวก คือ คำขยายและคำเชื่อม โดยคำขยาย ได้แก่ คำลักษณนาม คำคุณศัพท์ คำจำนวนนับ คำลำดับที่ คำหน้าจำนวน คำหลังจำนวน คำบอกกำหนดเสียงโท คำบอกกำหนดเสียงตรีและจัตวาและคำไม่บอกกำหนด คำบอกเวลาประเภทที่ 2 คำลงท้าย คำพิเศษ คำช่วยหน้ากริยา คำช่วยหลังกริยา คำปฏิเสธ คำหน้ากริยา คำหลังกริยา คำกริยาวิเศษณ์ และคำลงท้าย ส่วนคำเชื่อม ได้แก่ คำเชื่อมนาม คำเชื่อมอนุพากย์ และคำบุพบท

นวรรธ พันธุมธา (2549) เขียนหนังสือไวยากรณ์ไทย ซึ่งประกอบด้วยเรื่องคำ วลี หน่วยประโยค ประโยค กลุ่มประโยค ตลอดจนกล่าวถึงเรื่องราวที่พูด เจตนาที่พูด อารมณ์และท่าทีที่ผู้พูดมีต่อผู้ฟัง และท่าทีที่ผู้พูดมีต่อเรื่องที่พูด

นวรรธได้จำแนกคำตามหน้าที่ในการสื่อสารออกเป็นหมวดใหญ่ ๆ จำนวน 6 หมวด ได้แก่ คำหลัก คำแทน คำขยาย คำเชื่อม คำเสริม และคำเรียกร้อง แล้วจึงแบ่งประเภทย่อยตามความหมาย เนื่องจากนวรรธเห็นว่าเกณฑ์ที่ควรใช้จำแนกคำได้ถูกต้องที่สุด คือ ความหมาย ทั้งนี้เพราะความหมายของคำเป็นเครื่องกำหนดให้คำคำหนึ่งใช้ร่วมกับอีกคำหนึ่งได้ แต่ใช้ร่วมกับอีกคำหนึ่งไม่ได้ ดังนั้นหากจำแนกตามความหมาย ก็มักจะได้คำที่มีที่ใช้ทำนองเดียวกันอยู่ในหมวดเดียวกัน

¹ประโยคเริ่ม หมายถึง ประโยคซึ่งใช้เริ่มบทสนทนาได้ เพราะเมื่อพูดแล้วผู้ฟังจะเข้าใจความหมายได้ทันที ไม่ต้องอาศัยคำพูดที่มาก่อน (วิจิตร ภาณุพงศ์ 2538: 14)

นวรรณ (2549: 64, 95, 108, 136) ได้กล่าวถึงคำว่า “ยัง” ไว้ในหลายหมวดคำ ได้แก่ คำว่า “ยัง” อยู่ในหมวดคำขยาย ประเภทคำที่ขยายคำกริยา เป็นคำบ่งเวลาแสดงว่ากริยานั้นคงอยู่ มิได้เปลี่ยนแปลง เช่น ข้าวยังดิบ คำว่า “ยัง” อยู่ในหมวดคำเชื่อม ประเภทคำเชื่อมบอกจุดหมาย เป็นคำเชื่อมกริยากับนาม เช่น เขามุ่งหน้าเดินไปยังสถานที่ที่เขาเห็นในฝัน และกล่าวถึงคำว่า “ยัง” ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของ “หรือยัง” ซึ่งอยู่ในหมวดคำเสริม ประเภทคำบอกการถาม ที่ใช้เมื่อผู้ถามต้องการคำตอบว่ากริยาเกิดขึ้นแล้วหรือยังมิได้เกิด เช่น เขาไปหรือยัง

นอกจากนี้ นวรรณ (2549: 136) ยังได้ยกตัวอย่างคำบ่งเวลาที่อาจใช้ร่วมกับคำว่า “ยัง” ได้ เช่น ฝ่ายเรายังได้คะแนนน้อยกว่าฝ่ายตรงข้ามอยู่ 2 คะแนน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า คำว่า “ยัง” สามารถปรากฏร่วมกับคำว่า “อยู่” ได้ อีกทั้งยังได้กล่าวถึงข้อจำกัดของประโยคที่ใช้คำบอกการถาม “หรือยัง”ว่าจะไม่ใช้ในท้ายประโยคที่มีคำบอกความเห็นเชิงคาดคะเน “คง” และคำบ่งเวลา “เพิ่ง” และ “กำลัง” ได้แก่ *เขาคงจะไปหรือยัง *เขาเพิ่งไปหรือยัง และ *เขากำลังไปหรือยัง ตามลำดับ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า นักไวยากรณ์แต่ละคนได้เลือกใช้เกณฑ์การจำแนกหมวดคำแตกต่างกัน ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะจำแนกหมวดคำโดยใช้กรอบประโยคทดสอบที่สร้างขึ้นโดยอาศัยหลักการของวิจินต์ ภาณุพงศ์ (2538) ร่วมกับการทดสอบทางวากยสัมพันธ์ที่ประมวลได้จากงานวิจัยต่าง ๆ และใช้เกณฑ์ทางอรรถศาสตร์ช่วยในการตัดสินหมวดคำด้วย

ถึงแม้ว่าผู้วิจัยไม่ได้จำแนกหมวดคำตามแนวคิดของพระยาอุปกิตติศิลปสาร (2546) และนวรรณ พันธุเมธา (2549) แต่หนังสือทั้ง 2 เล่มนี้ก็เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้วิจัย กล่าวคือ หนังสือหลักภาษาไทย ของพระยาอุปกิตติศิลปสาร ได้กล่าวถึงคำว่า “ยัง” ที่เป็นคำกริยา ในตัวอย่าง ลูกเมียยัง(อยู่)อย่าสรรเสริญ (“ยัง” เป็นคำกริยา) ซึ่งไม่ปรากฏใช้ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ปัจจุบัน ดังนั้นจากตัวอย่างนี้จึงถือเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นการผ่านกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า “ยัง” ได้ ส่วนหนังสือไวยากรณ์ไทย ของนวรรณ พันธุเมธา ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปรากฏร่วมของคำว่า “ยัง” กับคำอื่น ๆ

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 งานวิจัยที่ศึกษาเรื่องการกลายเป็นคำไวยากรณ์ในภาษาไทย

จรัสดาว อินทรทัศน์ (2539) ศึกษาเรื่องกระบวนการที่คำกริยากลายเป็นคำบุพบทในภาษาไทย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ในภาษาไทยที่คำบุพบทบางคำมีรูปเดียวกับคำกริยา ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้เป็นผลจากกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ตามแนวความคิดของ Kurylowicz (1965) สำหรับข้อมูลในการวิเคราะห์ จรัสดาวเก็บข้อมูลจากภาษาเขียน โดยสุ่มจากวารสารและนิตยสารที่ตีพิมพ์ระหว่าง พ.ศ. 2533-2537

ในการจำแนกหมวดคำ จรัสดาวใช้เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์จำแนกคำบุพบทออกจากคำกริยาที่มีรูปเดียวกัน

เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ จรัสดาวใช้ไวยากรณ์โครงสร้างของวจินตัน ภาณุงศ์มาจำแนกหมวดคำกริยาและคำบุพบทออกจากกัน ทั้งยังใช้ทฤษฎีหน้าที่ของ Givón (1984) ซึ่งมีการจำแนกหมวดหมู่ตามทฤษฎีต้นแบบ (prototype theory)

ส่วนเกณฑ์ทางอรรถศาสตร์จรัสดาวได้ใช้คำอธิบายความหมายของคำกริยาโดยใช้แนวคิดของ Chafe (1970) เพื่อจำแนกความหมายของคำกริยาออกจากคำบุพบท และใช้ไวยากรณ์การกของ Fillmore (1968) เพื่อช่วยจำแนกความหมายของคำบุพบท

จรัสดาวใช้ทฤษฎีต้นแบบเพื่อวิเคราะห์การจัดหมวดหมู่ของคำ โดยจัดให้คำที่มีลักษณะของหมวดคำครบถ้วนเป็นสมาชิกต้นแบบของหมวดคำ (prototypical member) และคำที่มีลักษณะไม่ครบถ้วนจัดเป็นสมาชิกรอบนอกของหมวดคำ (peripheral member) ทฤษฎีต้นแบบนี้จะแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างหมวดหมู่ ซึ่งจะนำไปสู่การอธิบายการกลายเป็นคำไวยากรณ์ได้ เช่น สมาชิกรอบนอกของหมวดคำหลักอาจกลายเป็นสมาชิกของหมวดคำไวยากรณ์ได้ เป็นต้น

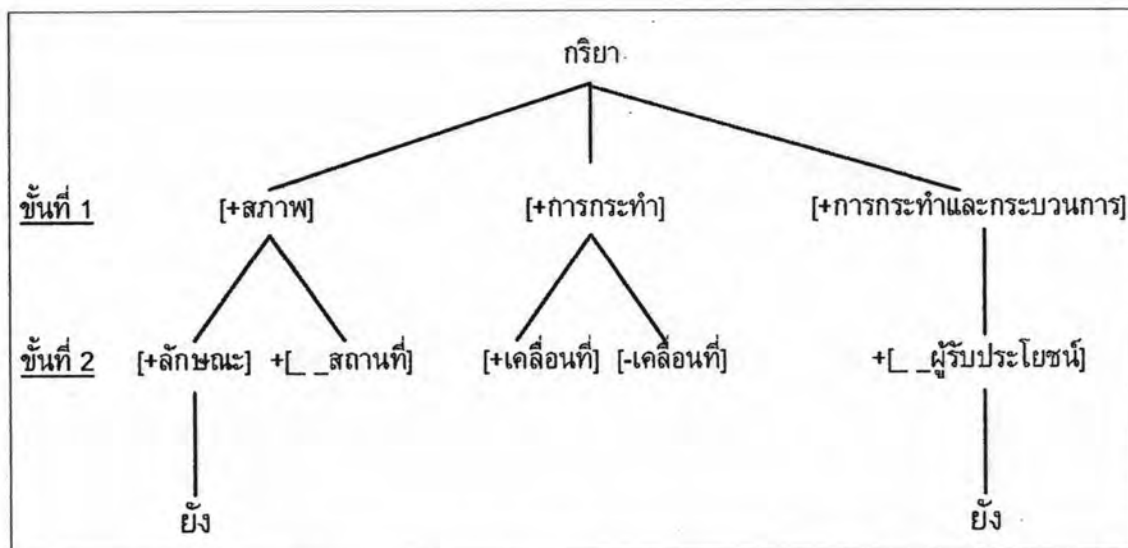
ในการวิเคราะห์คำบุพบทและคำกริยาที่มีรูปเดียวกัน จรัสดาวพบว่าคำบุพบทจะมีลักษณะทางวากยสัมพันธ์ต่างจากคำกริยารูปเดียวกัน คือ คำบุพบทจะไม่สามารถปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธ “ไม่” ในขณะที่คำกริยาปรากฏได้ และคำบุพบทจะไม่สามารถแยกจากนามวลีที่ปรากฏร่วมด้วยได้ แต่คำกริยาสามารถแยกออกจากรวมวลีได้

ส่วนทางด้านอรรถศาสตร์ คำบุพบทมีความหมายบ่งการกของนามวลีที่ปรากฏร่วมด้วย ในขณะที่คำกริยามีความหมายบอกสภาพ หรือการกระทำของประธาน ความหมายของคำบุพบทมีลักษณะทั่วไปเท่านั้น แต่คำกริยาอาจมีความหมายแฝงแสดงอารมณ์และทัศนคติของผู้ฟังได้

ผลการวิจัยพบว่าคำบุพบทจำนวน 23 คำเป็นคำบุพบทที่เกิดจากการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำกริยารูปเดียวกัน ซึ่ง 1 ใน 23 คำนี้ มีคำว่า “ยัง” ปรากฏอยู่ด้วย

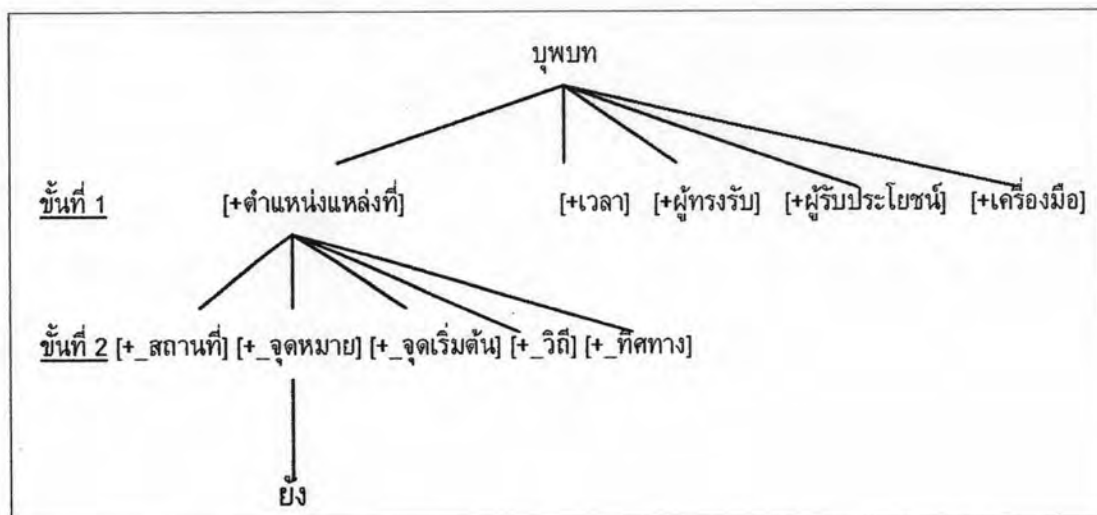
ในกรณีของคำว่า “ยัง” หลังจากได้วิเคราะห์ลักษณะทางวากยสัมพันธ์เพื่อแยกคำว่า “ยัง” ที่เป็นคำกริยาและคำบุพบทออกจากกันแล้ว จรัสดาวก็ได้นำคำว่า “ยัง” มาวิเคราะห์ทางด้านอรรถศาสตร์ และพบว่า คำว่า “ยัง” ที่ทำหน้าที่เป็นกริยาและทำหน้าที่เป็นคำบุพบทนั้นมีอรรถลักษณะ ดังนี้

การวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำกริยา จรัสดาวได้วิเคราะห์ออกเป็น 2 ชั้น ได้แก่

จากแผนภาพข้างต้นจะเห็นว่าคำว่า “ยัง” ซึ่งทำหน้าที่เป็นคำกริยามี 2 ความหมาย กล่าวคือ ความหมายแรก คือ ‘มีชีวิตอยู่’ หรือ ‘คงอยู่’ ซึ่งมีอรรถลักษณะชั้นแรก คือ [+สภาพ] และอรรถลักษณะชั้นที่ 2 คือ [+ลักษณะ] ส่วนความหมายที่สอง คือ ‘ทำให้มีขึ้น’ มีอรรถลักษณะชั้นแรก คือ [+การกระทำและกระบวนการ] และอรรถลักษณะชั้นที่ 2 คือ +[_ผู้รับประโยชน์]

ส่วนความหมายของคำว่า “ยัง” ที่ทำหน้าที่เป็นคำบุพบท จรัสดาวได้วิเคราะห์ออกเป็น 2 ชั้น เช่นเดียวกับคำกริยา ดังนี้

จากแผนภาพข้างต้นจะเห็นว่าคำว่า “ยัง” ซึ่งทำหน้าที่เป็นคำบุพบทมี 1 ความหมาย โดยที่มีอรรถลักษณะชั้นที่ 1 คือ [+ตำแหน่งแหล่งที่] และอรรถลักษณะชั้นที่ 2 คือ [+จุดหมาย]

การที่คำกริยากลายเป็นคำบุพบทนั้น จะผ่านกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางด้านวากยสัมพันธ์ ได้แก่ การบังคับการปรากฏ และการวิเคราะห์ใหม่ และผ่านกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางอรรถศาสตร์ ได้แก่ การที่ความหมายจางลง การคงเค้าความหมายเดิม การเกิดความหมายทั่วไป และการขยายขอบเขตเชิงอุปลักษณ์

จรัสดาวเสนอการวิเคราะห์ว่า คำบุพบทที่มีรูปเดียวกับคำกริยานั้น เป็นคำที่กลายมาจากคำกริยา โดยมีลักษณะของหมวดคำที่ต่างไปจากลักษณะของหมวดคำกริยาซึ่งเป็นหมวดคำหลัก ทั้งทางด้านวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ และในขณะเดียวกัน คำในหมวดคำบุพบทแต่ละคำ ก็ยังมีลักษณะความเป็นคำบุพบทไม่เท่ากัน โดยสังเกตได้จากความถี่ในการปรากฏในภาษา และลักษณะการปรากฏในปริบท จนสามารถแบ่งคำในหมวดคำบุพบทออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

- 1). คำบุพบทประเภทต้นแบบทุกปริบท
- 2). คำบุพบทประเภทรอบนอกทุกปริบท
- 3). คำบุพบทประเภทต้นแบบและรอบนอกในบางปริบท

กรณีของคำว่า “ยัง” จรัสดาวพบว่า เป็นคำบุพบทต้นแบบ เนื่องจากปรากฏเป็นคำบุพบทด้วยความถี่สูงกว่าร้อยละ 90 ส่วนคำรูปเดียวกันที่ทำหน้าที่เป็นคำกริยาจัดอยู่ในประเภทคำกริยารอบนอก

งานวิจัยของจรัสดาว แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของคำกริยาบางคำที่กลายเป็นคำบุพบท และแสดงให้เห็นทิศทางของการเปลี่ยนแปลงว่าเป็นแบบทิศทางเดียว อีกทั้งการที่พบว่า คำกริยาที่กลายเป็นคำบุพบททุกคำ มิได้เป็นคำบุพบทอย่างสมบูรณ์เท่าเทียมกันทั้งหมดนั้น ก็แสดงให้เห็นว่าการกลายจากคำกริยาไปเป็นคำบุพบทมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องด้วย

ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถนำแนวการวิเคราะห์คำว่า “ยัง” ในฐานะที่เป็นคำกริยาและคำบุพบทซึ่งปรากฏในงานวิจัยของจรัสดาว มาเป็นแนวทางให้แก่การศึกษาคำว่า “ยัง” ในครั้งนี้ได้ อย่างไรก็ตาม งานวิจัยของจรัสดาวและงานของผู้วิจัยมีความแตกต่างที่สำคัญ คือ งานวิจัยของจรัสดาวเป็นการศึกษาข้อมูลเฉพาะภาษาในปัจจุบัน ส่วนงานของผู้วิจัยศึกษาข้อมูลภาษาในเชิงประวัติ

นันทริยา ลำเจียกเทศ (2539) ศึกษาเรื่องคำไวยากรณ์ที่กลายมาจากคำนามเรียกอวัยวะและส่วนของพืชในภาษาไทยล้านนา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมและแยกประเภทคำไวยากรณ์ที่กลายมาจากคำนามเรียกอวัยวะและส่วนของพืช อีกทั้งยังมุ่งวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้คำนามเรียกอวัยวะและส่วนของพืชกลายเป็นคำไวยากรณ์ ตลอดจนกระบวนการกลายมาเป็นคำไวยากรณ์ของคำนามเรียกอวัยวะและส่วนของพืช ส่วนข้อมูลในการวิเคราะห์นั้น นันทริยาศึกษาภาษาไทยล้านนา โดยเก็บข้อมูลจากคัมภีร์ใบลานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา กฎหมาย และตำนาน ในช่วง พ.ศ. 2200-2500

ในการจำแนกหมวดคำ นันทริยาใช้แนวคิดเรื่องทฤษฎีต้นแบบ (prototype) ตามแนวไวยากรณ์หน้าที่ของ Givón (1984) เนื่องจากเห็นว่าแนวคิดนี้มีวิธีการจำแนกหมวดคำแบบไม่ตัดขาดจากกัน ซึ่งจะทำให้อธิบายการกลายจากคำหลักหรือคำบอกเนื้อความไปเป็นคำไวยากรณ์ได้ดี อีกทั้งยังใช้วิธีการประมวลคำนิยามจากนักภาษาศาสตร์หลายคน เพื่อกำหนด

คุณสมบัติของหมวดคำแต่ละหมวด ซึ่งได้แก่ คำนาม คำลักษณนาม คำบุพบท คำเชื่อมอนุพากย์ และคำสรรพนาม จากนั้นก็นำคุณสมบัติของแต่ละหมวดคำมากำหนดเป็นอรรถลักษณะ

ผลการวิจัยพบว่า คำนามเรียกอวัยวะและส่วนของพืชจำนวน 28 คำ กลายเป็นคำไวยากรณ์ 4 ประเภท คือ คำลักษณนาม คำเชื่อมอนุพากย์ คำสรรพนาม และคำบุพบท โดยคำนามได้กลายเป็นคำลักษณนามมากกว่าคำไวยากรณ์ประเภทอื่น

ส่วนปัจจัยที่ทำให้คำนามเรียกอวัยวะและส่วนของพืชกลายเป็นคำไวยากรณ์มี 3 ปัจจัยด้วยกัน ปัจจัยแรก คือ ปัจจัยทางความหมาย ซึ่งได้แก่ ความหมายแสดงปริมาณเป็นปัจจัยที่ทำให้คำนามเรียกอวัยวะและส่วนของพืชกลายเป็นคำลักษณนาม ความหมายบ่งจำนวนเจาะจงเป็นปัจจัยที่ทำให้คำนามเรียกอวัยวะและส่วนของพืชกลายเป็นคำเชื่อมอนุพากย์ ความหมายบอกทั้งสิ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้คำนามเรียกอวัยวะและส่วนของพืชกลายเป็นคำสรรพนาม และความหมายบอกบริเวณเป็นปัจจัยที่ทำให้คำนามเรียกอวัยวะและส่วนของพืชกลายเป็นคำบุพบท ส่วนอีก 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยทางวากยสัมพันธ์และอุปลักษณะ ก็มีส่วนช่วยให้คำนามเรียกอวัยวะและส่วนของพืชกลายเป็นคำไวยากรณ์ได้

การวิเคราะห์กระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ ในงานวิจัยนี้ ใช้ทั้งกระบวนการทางวากยสัมพันธ์และกระบวนการทางความหมาย จำนวน 4 กระบวนการด้วยกัน ได้แก่ กระบวนการสูญเสียคุณสมบัติของหมวด กระบวนการทำให้มีความหมายทั่วไป กระบวนการอุปลักษณะ และกระบวนการเจาะจงเลือก โดยกระบวนการสูญเสียคุณสมบัติของหมวดและกระบวนการทำให้มีความหมายทั่วไปเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในการกลายจากคำนามเรียกอวัยวะและส่วนของพืชเป็นคำไวยากรณ์ทุกประเภท ส่วนกระบวนการเจาะจงเลือกและกระบวนการอุปลักษณะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในการกลายจากคำนามเรียกอวัยวะและส่วนของพืชไปเป็นคำไวยากรณ์บางประเภท กล่าวคือ กระบวนการเจาะจงเลือกและกระบวนการอุปลักษณะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในการกลายจากคำนามเรียกอวัยวะเป็นคำลักษณนามและคำบุพบท ตามลำดับ

นันทริยาสรุปว่าผลการวิจัยนี้ได้ให้แนวทางใหม่ในการศึกษาไวยากรณ์ของภาษาไทยถิ่น คือ การเสนอการจำแนกหมวดคำตามแนวทฤษฎีต้นแบบ (prototype theory) ซึ่งเป็นการจำแนกคำโดยพิจารณาคุณสมบัติที่คำมีอยู่ การจำแนกตามแนวทฤษฎีนี้แสดงให้เห็นว่าหมวดคำมีลักษณะที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ไม่ได้แยกจากกันโดยเด็ดขาด นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงไปเป็นคำไวยากรณ์ที่พบในงานวิจัยนี้ก็มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไปและเป็นไปในลักษณะที่ต่อเนื่อง

ในงานวิจัยนี้ นันทริยาได้แสดงให้เห็นการวิเคราะห์การกลายเป็นคำไวยากรณ์ทั้งกระบวนการทางวากยสัมพันธ์และกระบวนการทางความหมาย การวิเคราะห์ดังกล่าวจะเป็นแนวทางให้แก่การศึกษาเรื่องการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า "ยัง" ได้

ไพทยา มีสัจย์ (2540) ได้ศึกษาเรื่องคำช่วยหน้ากริยาที่กลายมาจากคำกริยาในภาษาไทย คำช่วยหน้ากริยาที่นำมาศึกษานี้มีจำนวน 6 คำ ได้แก่ “คง” “ควร” “ต้อง” “ได้” “น่า” และ “อาจ” โดยศึกษาว่าคำทั้ง 6 คำซึ่งมีหน้าที่เป็นคำช่วยกริยานั้น มีพัฒนาการมาจากคำกริยาหรือไม่ ทั้งยังมุ่งศึกษาลักษณะการกลายเป็นคำช่วยหน้ากริยาทั้งในระดับวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ ตลอดจนศึกษาพัฒนาการของคำกริยาไปเป็นคำช่วยกริยาว่าเกิดขึ้นในสมัยใด โดยเก็บข้อมูลจากเอกสารสมัยสุโขทัย อยุธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์

การศึกษาคำกริยาที่กลายเป็นคำช่วยกริยานี้ ไพทยาใช้เกณฑ์การแบ่งหมวดคำจำนวน 2 เกณฑ์ เกณฑ์แรก คือ เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ ไพทยาใช้การจำแนกหมวดคำตามกรอบประโยคทดสอบของวิจิตร ภาณุพงศ์ ทำให้ในงานวิจัยนี้เรียกชื่อหมวดคำตามที่วิจิตรได้กำหนดไว้ คือ “คำช่วยหน้ากริยา” อีกเกณฑ์หนึ่ง คือ เกณฑ์ทางอรรถศาสตร์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 เกณฑ์เพื่อทดสอบ 2 หน้าที่ กล่าวคือ การทดสอบคำช่วยหน้ากริยาจะใช้เกณฑ์ด้านความหมายเพื่อวิเคราะห์ว่าคำใดบ้างที่ให้ความหมายบอกกาล การณ์ลักษณะ หรืออรรถานุเคราะห์ ประเภทใดประเภทหนึ่ง หากพบคุณสมบัติดังกล่าวก็จัดให้เป็นคำช่วยหน้ากริยา (ไพทยา มีสัจย์, 2540: 52) ส่วนการทดสอบคำกริยาจะใช้เกณฑ์ทางอรรถศาสตร์ที่เรียกว่า “การแทนที่ด้วยคำหรือวลีที่มีความหมายพ้องหรือเกือบพ้อง” (ไพทยา มีสัจย์, 2540: 54)

การที่ต้องใช้ทั้ง 2 เกณฑ์เนื่องจากเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์เกณฑ์เดียวไม่สามารถจำแนกหมวดคำกริยาออกจากคำช่วยหน้ากริยาได้ทั้งหมด ในงานของไพทยา ปัญหาดังกล่าวได้เกิดขึ้นในกระสวนที่ 7 หรือในบริบทที่คำทั้ง 6 คำปรากฏอยู่หน้ากริยาวิลี เพราะคำที่ปรากฏในตำแหน่งนี้ อาจจะเป็นกริยาตัวแรกในกริยาที่เรียงกันหรือเป็นคำช่วยหน้ากริยาที่ขยายกริยาที่ตามมาก็ได้ ดังนั้นสำหรับกระสวนนี้ ไพทยาจึงใช้เกณฑ์ทางอรรถศาสตร์เข้ามาช่วยในการจำแนกหมวดคำกริยาออกจากคำช่วยหน้ากริยาด้วย

ผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำว่า “คง” “ควร” “ต้อง” “ได้” “น่า” และ “อาจ” พบว่าคำทั้ง 6 คำนี้มีการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย 3 ลักษณะ คือ การขยายความหมายแบบอุปลักษณะ การขยายความหมายให้กว้างขึ้น และการดูชัดความหมายทางบริบท ทั้ง 6 คำนี้ มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่ทั้งเหมือนและต่างกัน กล่าวคือ คำว่า “คง” “ต้อง” “ได้” และ “อาจ” จะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย 2 ลักษณะ คือ การขยายความหมายแบบอุปลักษณะ และการขยายความหมายให้กว้างขึ้น ส่วนคำว่า “ควร” และ “น่า” จะเกิดการเปลี่ยนแปลงความหมายเพียง 1 ลักษณะ คือ การดูชัดความหมายทางบริบท

การกลายจากคำกริยาต้นเค้า คือ กริยากรรม ได้แก่ “คง” “ต้อง” “ได้” และ “อาจ” และกริยากรรมนำเสนอ ได้แก่ “ควร” และ “น่า” ไปเป็นคำช่วยหน้ากริยาซึ่งเกิดจากกระบวนการทางความหมายข้างต้นนั้น มีภาพรวมในการกลายเป็นคำไวยากรณ์ ดังนี้

คำกริยากรรม

คำช่วยหน้ากริยาบอกการดำเนินอยู่

> ¹ คำช่วยหน้ากริยาบอกโอกาส > คำช่วยหน้ากริยาบอกการคาดคะเน
คำช่วยหน้ากริยาบอกการชี้แนะ

คำกริยากรรมนำเสนอ

การกลายเป็นคำไวยากรณ์ลำดับแรก จะเป็นการกลายเป็นคำช่วยหน้ากริยาแสดงการณลักษณะ ได้แก่ คำช่วยหน้ากริยาบอกการดำเนินอยู่ “คง” หรืออาจจะเป็นคำช่วยหน้ากริยาแสดงอรรถนุเคราะห์บอกโอกาส “ได้” และ “อาจ” หรืออาจจะเป็นคำช่วยหน้ากริยาแสดงอรรถนุเคราะห์บอกการชี้แนะ “ควร” “ต้อง” และ “น่า” จากนั้นจึงพัฒนาไปเป็นคำช่วยกริยาแสดงอรรถนุเคราะห์บอกการคาดคะเนเป็นลำดับต่อมา ซึ่งได้แก่ คำช่วยหน้ากริยาบอกการคาดคะเน “คง” “ต้อง” “น่า” และ “อาจ” เท่านั้น

ด้านวิวัฒนาการของการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า “คง” “ควร” “ต้อง” “ได้” “น่า” และ “อาจ” พบว่า มีวิวัฒนาการในช่วงเวลาที่ต่างกัน คำว่า “ได้” มีการกลายเป็นคำไวยากรณ์ไปแล้วตั้งแต่ก่อนสมัยสุโขทัย คำว่า “คง” กลายเป็นคำไวยากรณ์หลังสมัยสุโขทัย คำว่า “ควร” และ “ต้อง” กลายเป็นคำไวยากรณ์ช่วงประมาณรัตนโกสินทร์ตอนต้น (รัชกาลที่ 1-3) คำว่า “อาจ” กลายเป็นคำไวยากรณ์หลังสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ส่วนคำว่า “น่า” พบตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 เป็นต้นมา ในกรณีของคำว่า “น่า” พบว่าได้พัฒนาเป็นส่วนประกอบของคำประสมแล้ว ซึ่งในที่นี้ไม่ได้หมายความว่าคำว่า “น่า” เริ่มจากการเป็นส่วนหนึ่งของคำประสม แล้วค่อยพัฒนาจนกลายเป็นคำกริยาและคำช่วยหน้ากริยา แต่เป็นไปได้ว่า คำว่า “น่า” มีการกลายเป็นคำไวยากรณ์ไปแล้วก่อนสมัยรัชกาลที่ 3 แล้วจึงพัฒนาจากคำไวยากรณ์ไปเป็นส่วนประกอบของคำประสม

จากวิวัฒนาการข้างต้นทำให้เห็นว่า คำทั้ง 6 คำนี้ สามารถแบ่งขั้นตอนของการกลายเป็นคำไวยากรณ์ได้เป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรก คือ กลุ่มที่ไปถึงระดับคำช่วยหน้ากริยา หรือ คำที่กลายเป็นคำกริยาไปเป็นคำช่วยหน้ากริยาเท่านั้น ได้แก่ “คง” “ควร” “ต้อง” “ได้” และ “อาจ” และกลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มที่พัฒนาไปถึงระดับส่วนหนึ่งของคำประสม หรือ คำที่กลายเป็นคำกริยาไปเป็นคำช่วยหน้ากริยาและพัฒนาจนไปเป็นส่วนหนึ่งของคำประสม ได้แก่ “น่า”

ในด้านจำนวนการปรากฏของคำกริยาและคำช่วยหน้ากริยาทั้ง 6 คำ พบว่ามีจำนวนมากน้อยแตกต่างกัน กล่าวคือ ในอดีตคำที่ทำหน้าที่อย่างคำกริยาจะมีจำนวนมากกว่าคำที่ทำหน้าที่อย่างคำช่วยกริยา ต่อมาเมื่อเวลาเข้าใกล้ปัจจุบันมากขึ้น ก็พบว่าคำที่ทำหน้าที่อย่างคำช่วยกริยาจะมีจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ จนมากกว่าคำกริยา เมื่อคำทั้ง 6 คำ เพิ่มหน้าที่ที่เป็นคำช่วยกริยามากขึ้น การทำหน้าที่ที่เป็นคำกริยาก็จะลดลงอย่างต่อเนื่องหรืออาจจะหายไปจากภาษาในที่สุด

¹ เครื่องหมาย > ในงานวิจัยของไพทยา มีลัดย (2540) หมายถึง ‘กลายเป็น’

ในสมัยปัจจุบันพบว่า คำทั้ง 6 คำมีอัตราการทำหน้าที่ต่าง ๆ แตกต่างกัน กล่าวคือ คำว่า “คง” “ควร” “ต้อง” และ “ได้” ยังคงปรากฏคำที่ทำหน้าที่ทั้งอย่างคำกริยาและอย่างคำช่วยหน้ากริยา แต่การใช้เป็นคำกริยาจะน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนการใช้เป็นคำช่วยกริยา ส่วนคำว่า “น่า” และ “อาจ” ไม่ปรากฏคำที่ทำหน้าที่อย่างคำกริยาเลย มีเฉพาะที่ทำหน้าที่อย่างคำช่วยหน้ากริยาเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

จากการศึกษาด้านความหมายและวิวัฒนาการของการกลายเป็นคำไวยากรณ์ทำให้เห็นว่าคำทั้ง 6 คำกลายจากคำกริยามาเป็นคำช่วยกริยาจริง และมีระยะเวลาในการเปลี่ยนแปลงไม่เท่ากัน

จากงานวิจัยของไพทยา ส่วนที่เป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ ไพทยาเน้นการวิเคราะห์กระบวนการทางความหมาย ดังนั้นการวิเคราะห์ในส่วนดังกล่าวจะเป็นแนวทางให้แก่การศึกษาการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า “ยัง” ได้

ปราณี กุลละวณิชย์ (Pranee Kullavanijaya, 2002) ศึกษาเรื่อง *A Historical study of /thii/ in Thai* ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 3 ประการ ประการแรก เพื่อศึกษาว่า คำว่า “ที่” ที่ปรากฏในบริบทต่าง ๆ ในภาษาไทยปัจจุบันว่าทำหน้าที่อย่างไรบ้าง ประการที่สอง เพื่อศึกษาพัฒนาการของคำว่า “ที่” ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเส้นทางการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า “ที่” ที่ Bisang (1996) ได้เสนอไว้ และประการสุดท้าย เพื่อศึกษาคำว่า “ที่” ในภาษาในตระกูลไท (Tai language) อีก 2 ภาษา ได้แก่ ภาษาถิ่นลาวในเมืองเหียม (Mueang Hiam) และภาษาถิ่นจ้วงในซำงซือ (Shangsi)

ผลการศึกษาในส่วนแรก พบว่า คำว่า “ที่” ที่ปรากฏในภาษาไทยปัจจุบัน ทำหน้าที่ได้ 9 หน้าที่ ดังนี้

1). คำว่า “ที่” ทำหน้าที่เป็นคำนาม หมายถึง ‘ส่วนของแผ่นดิน’ โดยมักจะปรากฏร่วมกับคำนาม “ดิน” ได้แก่ ที่ดิน หรือปรากฏร่วมกับคำลักษณนาม “ผืน” หรือ “แปลง” เช่น ที่ดินผืนนี้ ที่ดินสองแปลง

2). คำว่า “ที่” ทำหน้าที่เป็นคำนามบอกหมวดหมู่ (class noun) ซึ่งถือเป็นคำประสมชนิดหนึ่ง เช่น ที่ตากอากาศ ที่ว่าการอำเภอ ที่ชายตัว ที่พักผู้โดยสาร เป็นต้น คำว่า “ที่” ในหน้าที่นี้ มีความหมายเกี่ยวกับสถานที่ ซึ่งยังคงเห็นความสัมพันธ์ทางความหมายกับคำนาม “ที่” ที่แปลว่า ‘ส่วนของแผ่นดิน’ ทำให้ต่างจากคำประสมซึ่งจะกล่าวต่อไปในข้อ 3

3). คำว่า “ที่” ทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของคำประสม ซึ่งหมายถึงคนหรือกลุ่มคน เช่น ที่ปรึกษา ที่พึ่ง หรือหมายถึงเครื่องมือหรืออุปกรณ์ เช่น ที่เย็บกระดาษ ที่เป่าผม ที่นอน หรือถ้าเป็นคำกริยาก็จะมีความหมายเชิงอุปลักษณณ์ เช่น กินที่ ถึงที่ คงที่ นอกจากนี้ก็ยังมีคำประสมอื่น ๆ อีก เช่น ที่แท้ ที่จริง ซึ่งถ้าพิจารณาในระดับข้อความ ก็สามารถทำหน้าที่เป็นดัชนีปริจเฉทได้

เมื่อพิจารณาคำว่า “ที่” ที่เป็นส่วนประกอบของคำประสมนี้ จะไม่เห็นความสัมพันธ์ทางความหมายอย่างเด่นชัดกับคำนาม “ที่” ที่แปลว่า ‘ส่วนของแผ่นดิน’ และไม่มี ความหมายเกี่ยวกับสถานที่ด้วย

4). คำว่า “ที่” ทำหน้าที่เป็นคำลักษณนาม เช่น *ขอน้ำชาสองที่ จองที่ไว้ให้สองที่ด้วย*

5). คำว่า “ที่” ทำหน้าที่เป็นคำบอกลำดับที่ จะปรากฏในตำแหน่งหน้าคำบอกจำนวน เช่น *ลูกคนที่สองของเขาเก่ง*

6). คำว่า “ที่” ทำหน้าที่เป็นคำบุพบท เช่น *เด็ก ๆ ที่บ้านเขาไม่สบายบ่อย มีข้อสังเกตว่า หาก “ที่” ตามหลังคำกริยาบังสถานที่ เช่น *เขาอยู่ที่โรงเรียน* นั้น จะสามารถละ “ที่” ออกไปได้ เช่น *เขาอยู่โรงเรียน**

7). คำว่า “ที่” ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์คุณศัพท์ กล่าวคือ คำว่า “ที่” จะทำหน้าที่เชื่อมอนุพากย์รองที่ซ่อนอยู่ในอนุพากย์หลักกับคำนามที่นำมาข้างหน้า และคำว่า “ที่” จะต้องอ้างถึงคำนามที่นำมาข้างหน้าด้วย นอกจากนี้ คำว่า “ที่” ในหน้าที่นี้ยังต้องมีความสัมพันธ์กับคำกริยาในอนุพากย์รองที่ซ่อนอยู่ในอนุพากย์หลัก ในฐานะที่เป็นประธานหรือกรรมของกริยานั้น เช่น *หุ่นละครเล็กที่เขาหลงไหล เด็กที่มีอาการดังกล่าวต้องรีบพาไปหาหมอ*

8). คำว่า “ที่” ทำหน้าที่เป็นคำแสดงส่วนเติมเต็ม (complementizer)¹ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ประเภทแรก คำว่า “ที่” นำหน้าส่วนเติมเต็มของคำนาม (noun complement) มักปรากฏหลังส่วนหลักของคำนามที่เป็นนามธรรม ได้แก่ “การ” “สิ่ง” และ “เรื่อง” เช่น *เรื่องที่เขาไม่พูดกับใครเลยเป็นเรื่องเก่า* นอกจากนี้ คำว่า “ที่” ในหน้าที่นี้ไม่ต้องมีความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์กับคำกริยาของอนุพากย์รองที่ซ่อนอยู่ในอนุพากย์หลักอย่างคำว่า “ที่” ที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์คุณศัพท์ อีกประเภทหนึ่ง คือ “ที่” นำหน้าส่วนเติมเต็มของคำกริยา (verb complement) ซึ่งมักจะปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยา “จะ” เช่น *เขาคิดที่จะออกจากงาน*

9). คำว่า “ที่” ทำหน้าที่เป็นคำแสดงนามวลีแปลง (nominalizer) กล่าวคือ คำว่า “ที่” ทำให้เกิดอนุพากย์นาม (clause nominal) เพื่อทำหน้าที่เป็นประธานของกริยาในประโยค เช่น *ที่เขาไม่เถียงทำให้เธอโกรธ*

ส่วนการศึกษาคำว่า “ที่” ในเชิงประวัติ ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบันนั้น ปรากฏได้แบ่งสมัยในการศึกษาออกเป็น 4 สมัย ได้แก่ สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยรัตนโกสินทร์ตอนกลาง (รัชกาลที่ 4-5) และสมัยปัจจุบัน ในสมัยสุโขทัยและอยุธยา คำว่า “ที่” ทำหน้าที่ได้เพียง 3 หน้าที่ ได้แก่ หน้าที่ที่เป็นคำนาม คำนามบอกหมวดหมู่ และส่วนประกอบของคำประสม ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนกลาง คำว่า “ที่” ทำหน้าที่ได้ 8 หน้าที่ หน้าที่ 5 หน้าที่ที่เพิ่มขึ้นมาจากสมัยสุโขทัยและอยุธยา ได้แก่ หน้าที่ที่เป็นคำบอกลำดับที่ คำบุพบท คำเชื่อมอนุพากย์คุณศัพท์ คำ

¹ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 18) บัญญัติไว้ว่า “ตัวนำส่วนเติมเต็ม”

แสดงส่วนเติมเต็ม และคำแสดงนามวลีแปลง ส่วนในสมัยปัจจุบัน คำว่า “ที่” ทำหน้าที่ได้มากที่สุดคือ 9 หน้า ที่ ดังที่กล่าวได้ไปแล้วข้างต้น

ผลการศึกษาร่วมต่อมา พัฒนาการของคำว่า “ที่” ที่ได้จากการศึกษาเชิงประวัตินั้น ปรากฏพบว่า คำว่า “ที่” ที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม คำนามบอกหมวดหมู่ และส่วนประกอบของคำประสม ปรากฏในทุกสมัย แต่จำนวนการปรากฏของแต่ละหน้าที่ในแต่ละสมัยมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ คำว่า “ที่” ที่เป็นส่วนประกอบของคำประสม พบจำนวนน้อยในสมัยสุโขทัยและอยุธยา แต่ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนกลางจนถึงปัจจุบันกลับพบเป็นจำนวนมาก ตัวอย่างจำนวนการปรากฏเช่นนี้แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่ค่อยเป็นค่อยไปของคำว่า “ที่” ที่เป็นส่วนหนึ่งของคำประสม ส่วนคำว่า “ที่” ที่เป็นคำบอกลำดับที่ คำบุพบท คำเชื่อมอนุภาคย์คุณศัพท์ และคำแสดงส่วนเติมเต็ม พบเฉพาะในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนกลาง และสมัยปัจจุบัน สุดท้าย คำว่า “ที่” ที่ทำหน้าที่เป็นลักษณนามนั้นเป็นหน้าที่ที่พบหลังสุด คือ พบเฉพาะในสมัยปัจจุบันเท่านั้น

ในการเปลี่ยนแปลงด้านความหมาย ปรากฏได้เสนอว่าคำว่า “ที่” ที่เป็นคำนามและมีความหมายเป็นรูปธรรมอย่าง ‘ที่ดิน’ หรือ ‘ส่วนของที่ดิน’ ได้พัฒนาไปเป็นคำนามบอกหมวดหมู่ ซึ่งมีความหมายบอก ‘สถานที่’ และพัฒนาไปเป็นคำประสม ซึ่งหมายถึง ‘คน’ ‘สิ่งของ’ หรือ ‘สภาพ’ จากนั้นก็พัฒนาไปสู่ความเป็นนามธรรมมากขึ้นจนเป็นดัชนีปริจเฉท ซึ่งทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านความหมายอย่างค่อยเป็นค่อยไป

อีกทั้งก็มีความเป็นไปได้ว่า คำว่า “ที่” ที่ทำหน้าที่เป็นคำแสดงส่วนเติมเต็มของคำนาม จะพัฒนามาจากคำนามบอกหมวดหมู่ คำว่า “ที่” ที่ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มของคำนามนี้ มักปรากฏในตำแหน่งหลังส่วนหลักของคำนามที่เป็นนามธรรม ได้แก่ คำว่า “การ” หรือ “สิ่ง” และยังสามารถปรากฏโดยไม่ต้องตามหลังคำว่า “การ” หรือ “สิ่ง” ได้ด้วย ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ว่า คำว่า “ที่” ที่ไม่ได้ปรากฏตามหลังคำว่า “การ” หรือ “สิ่ง” นี้ ทำให้เกิดคำว่า “ที่” ที่เป็นคำแสดงนามวลีแปลง

คำว่า “ที่” ที่ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมอนุภาคย์คุณศัพท์และคำบุพบท ปรากฏพิจารณาว่าเกิดมาจากคำนามบอกหมวดหมู่ ส่วนคำว่า “ที่” ที่เป็นคำบอกลำดับที่ ปรากฏเสนอความเห็นไว้ 2 ประการ ประการแรก คำบอกลำดับที่ “ที่” อาจจะเป็นคำยืมที่มาจากภาษาจีน อีกประการหนึ่ง คือ คำบอกลำดับที่ “ที่” อาจพัฒนามาจากคำนาม แต่อย่างไรก็ตาม การศึกษาในประเด็นนี้ยังต้องอาศัยการศึกษาเปรียบเทียบกับภาษาในตระกูลไทอื่น ๆ ต่อไป

ในงานวิจัยนี้ ปรากฏได้นำผลการศึกษาคำว่า “ที่” ในเชิงประวัติมาเปรียบเทียบกับเส้นทางการกลายเป็นคำไวยากรณของคำว่า “ที่” ที่ Bisang (1996) ได้เสนอไว้ ซึ่งผลการวิเคราะห์ส่วนใหญ่ก็นั้นสอดคล้องกัน แต่ก็มี ความแตกต่างกันบ้าง ดังนี้

ประเด็นแรกที่แตกต่าง คือ งานวิจัยของ Bisang ไม่ได้กล่าวถึงคำว่า “ที่” ที่ทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของคำประสม คำบุพบท และคำลักษณนามไว้ แต่งานวิจัยของปราณีได้กล่าวถึงหน้าที่ทั้งสาม

อีกประเด็นหนึ่งที่แตกต่าง คือ เรื่องเส้นทางการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า “ที่” ที่เป็นคำนามบอกหมวดหมู่ คำแสดงนามวลีแปลง และคำแสดงส่วนเติมของคำนาม กล่าวคือ Bisang มีความเห็นว่าเส้นทางการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า “ที่” เริ่มจากคำนามบอกหมวดหมู่ขยายขอบเขตไปเป็นคำแสดงนามวลีแปลง แล้วค่อยเป็นคำแสดงส่วนเติมของคำนาม ตามลำดับ ในขณะที่ ปราณีได้เสนอพัฒนาการของคำว่า “ที่” ในทิศทางที่กลับกัน กล่าวคือ คำแสดงส่วนเติมเติมของคำนามจะปรากฏก่อนคำแสดงนามวลีแปลง โดยให้เหตุผลว่า การที่คำว่า “ที่” ที่ทำหน้าที่ส่วนเติมเติมของคำนาม ไม่ต้องปรากฏตามหลังคำว่า “การ” จึงทำให้เกิดคำว่า “ที่” ที่เป็นคำแสดงนามวลีแปลง

การศึกษาในส่วนสุดท้าย ปราณีนำคำว่า “ที่” ในภาษาไทยไปเปรียบเทียบกับภาษาในตระกูลไทอีก 2 ภาษา คือ ภาษาถิ่นลาวในเมืองเหียมและภาษาถิ่นจ้วงในข้างซื่อ ผลการศึกษาพบว่า คำว่า “ที่” ในภาษาไทยนั้นมีความซับซ้อนมากกว่าและมีพัฒนาการที่ยาวนานกว่า

งานวิจัยของ ปราณีเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้วิจัย ในด้านแนวทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาด้านหน้าที่ทางไวยากรณ์และความหมายในเชิงประวัติ หรือการศึกษาเรื่องเส้นทางการกลายเป็นคำไวยากรณ์

รุ่งอรุณ ทิมชุนทเถียร (2545) ศึกษาเรื่องอนิยมสรรพนามและปฤจฉาสรรพนาม: การศึกษาเชิงประวัติ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของอนิยมสรรพนามและปฤจฉาสรรพนามที่มีรูปเดียวกันในสมัยต่าง ๆ และศึกษาพัฒนาการของอนิยมสรรพนามและปฤจฉาสรรพนามที่มีรูปเดียวกันในสมัยต่าง ๆ ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน

เกณฑ์การจำแนกหมวดคำ รุ่งอรุณได้ใช้เกณฑ์ความสัมพันธ์ทางความหมายและหน้าที่ของคำหลายหน้าที่ ทั้งยังใช้แนวคิดของ Haspelmath (1997) และ Lyons (1995) มาพิจารณาตัดสินอนิยมสรรพนามออกจากปฤจฉาสรรพนาม

ผลการวิจัยพบว่า อนิยมสรรพนามและปฤจฉาสรรพนามมีรูปเดียวกัน จำนวน 30 รูป ซึ่งแบ่งตามรูปภาษาได้เป็น 2 ประเภท คือ คำมูลและคำประสม โดยในสมัยสุโขทัยเท่านั้นที่พบรูปภาษาทั้ง 2 ประเภทนี้ ส่วนในสมัยอื่น ๆ พบเฉพาะคำประสมเพียงประเภทเดียว

ความสัมพันธ์ด้านลักษณะทางวากยสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า อนิยมสรรพนามและปฤจฉาสรรพนามจะปรากฏในบริบททางวากยสัมพันธ์ที่ต่างกัน กล่าวคือ อนิยมสรรพนามจะปรากฏในบริบทต่อไปนี้ได้ ได้แก่ หน้าหน่วยขยายนาม ตำแหน่งกรรมของกริยาวลีบอก

ปฏิเสธ ในประโยคที่มีคำลงท้ายแสดงการถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ในอนุประโยค และในประโยคเชื่อม ในขณะที่ปฏิเสธสรรพนามปรากฏในบริบททางวากยสัมพันธ์เหล่านี้ไม่ได้

ความสัมพันธ์ด้านลักษณะอรรถศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า อนิยมสรรพนามและปฏิเสธสรรพนามจะปรากฏในบริบททางอรรถศาสตร์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ อนิยมสรรพนามจะปรากฏในบริบทที่แสดงความหมายเจาะจงหรือไม่ก็ได้ ผู้พูดรู้ข้อมูลหรือไม่ก็ได้ และผู้พูดไม่ต้องการคำตอบจากผู้ฟัง ส่วนปฏิเสธสรรพนามจะปรากฏได้เฉพาะในบริบทที่แสดงความหมายเจาะจง คือ ผู้พูดไม่รู้ข้อมูลและต้องการคำตอบจากผู้ฟัง

รุ่งอรุณพบว่า ปฏิเสธสรรพนามและอนิยมสรรพนามเป็นคำหลายหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์กันในแง่การการกลายเป็นคำไวยากรณ์ โดยที่อนิยมสรรพนามกลายเป็นปฏิเสธสรรพนาม

กระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ที่ปรากฏในงานวิจัยนี้ ประกอบด้วยกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางด้านวากยสัมพันธ์ ได้แก่ การแยกคำ การบังคับการปรากฏ การสูญคุณสมบัติของหมวดคำเดิม และการวิเคราะห์ใหม่ อีกทั้งยังมีกระบวนการทางความหมาย ได้แก่ การทำให้มีความหมายทั่วไป และการขยายขอบเขตเชิงอุปลักษณ์ กระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์เหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมกัน แต่มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป และเป็นการกลายเป็นแบบทิศทางเดียว

การวิเคราะห์เรื่องกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์นั้น รุ่งอรุณได้เน้นการวิเคราะห์ทั้งกระบวนการทางวากยสัมพันธ์และกระบวนการทางความหมาย ดังนั้นการวิเคราะห์ในส่วนดังกล่าวจึงเป็นแนวทางให้แก่การศึกษาการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของ คำว่า “ยัง” ต่อไปนี้

มิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์ (2546) ศึกษาเรื่องการศึกษาเชิงประวัติของคำว่า “แล้ว อยู่ อยู่แล้ว” ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหน้าที่ทางไวยากรณ์ และความหมายตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงปัจจุบัน ตลอดจนศึกษากระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์

มิ่งมิตรใช้เกณฑ์ 2 เกณฑ์ในการจำแนกหมวดคำ คือ เกณฑ์ตำแหน่งตามแนวไวยากรณ์ โครงสร้าง และเกณฑ์ทางความหมายควบคู่กัน โดยใช้เกณฑ์ตำแหน่งวิเคราะห์ว่าคำว่า “แล้ว” สามารถปรากฏหน้าหรือหลังหน่วยใดและทำหน้าที่ใดในประโยค ส่วนเกณฑ์ความหมายใช้เพื่อช่วยจำแนกชนิดของกริยาหรือหน้าที่บางหน้าที่

ผลการศึกษาคำว่า “แล้ว” “อยู่” และ “อยู่แล้ว” มีดังต่อไปนี้

1). พัฒนาการของคำว่า “แล้ว”

1.1) พัฒนาการด้านหน้าที่ของคำว่า “แล้ว”

กระแสนที่/หน้าที่	สมัยที่ปรากฏ					
	สุโขทัย	อยุธยา	ร.1-3	ร.4-5	ร.6-8	ปัจจุบัน
1. คำกริยา	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. คำช่วยหลังกริยา	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. คำเชื่อมอนุพากย์	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. วลีตายตัว (คำกริยาวิเศษณ์)				✓	✓	✓
5. วลีตายตัว (คำกริยา)					✓	✓
6. วลีตายตัว (คำบอกเวลา)						✓
7. ดัชนีปริจเฉท						✓
รวม	3	3	3	4	5	7

จากตารางจะเห็นว่า หน้าที่ของคำว่า “แล้ว” มีจำนวนไม่เท่ากันในแต่ละสมัย กล่าวคือ ในสมัยสุโขทัยถึงรัชกาลที่ 3 มี 3 หน้าที่ ได้แก่ คำกริยา คำช่วยหลังกริยา คำเชื่อมอนุพากย์ ในสมัยรัชกาลที่ 4-5 มี 4 หน้าที่ โดยหน้าที่ที่เพิ่มมา คือ วลีตายตัวที่ทำหน้าที่เป็นกริยาวิเศษณ์ ในสมัยรัชกาลที่ 6-8 ก็เพิ่มขึ้นมาอีก 1 หน้าที่ เป็น 5 หน้าที่ โดยหน้าที่ที่เพิ่มมา คือ วลีตายตัวที่ทำหน้าที่เป็นคำกริยา และในสมัยปัจจุบันก็ได้เพิ่มขึ้นมาอีก 2 หน้าที่ รวมเป็น 7 หน้าที่ โดยหน้าที่ที่เพิ่มมา ก็คือ วลีตายตัวที่ทำหน้าที่เป็นคำบอกเวลา และดัชนีปริจเฉท

นอกจากนี้ ข้อมูลจากตารางก็ยังแสดงให้เห็นว่า คำว่า “แล้ว” เริ่มกลายเป็นคำไวยากรณ์ ตั้งแต่ก่อนสมัยสุโขทัย เนื่องจากในสมัยสุโขทัยมีการใช้ทั้งคำหลักและคำไวยากรณ์ควบคู่กัน อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงที่ใช้เป็นคำไวยากรณ์ อันได้แก่ คำช่วยหลังกริยา คำเชื่อมอนุพากย์ วลีตายตัว และดัชนีปริจเฉท ก็มีแนวโน้มที่มากขึ้นด้วย (มิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์, 2546: 96-97)

1.2) พัฒนาการด้านความหมายของคำว่า “แล้ว”

หน้าที่	ความหมาย	สุโขทัย	อยุธยา	ร.1-3	ร.4-5	ร.6-8	ปัจจุบัน
1. คำกริยา	1.1 เสร็จสิ้น	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	1.2 จบ	✓			✓	✓	✓
	1.3 ขึ้นอยู่กับ/ตามใจ		✓	✓	✓	✓	✓
	1.4 เต็มไปด้วย			✓	✓	✓	
2. คำช่วยหลังกริยา	2.1 บอกการณลักษณะสมบูรณ์	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. คำเชื่อมอนุพากย์	3.1 บอกเวลาภายหลัง	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	3.2 บอกความที่คล้อยตามกันหรือเพิ่มความ		✓	✓	✓	✓	✓
	3.3 บอกเวลาภายหลัง-เพิ่มความ		✓	✓	✓	✓	✓

หน้าที่ (ต่อ)	ความหมาย (ต่อ)	สุโขทัย	อยุธยา	ร.1-3	ร.4-5	ร.6-8	ปัจจุบัน
3. คำเชื่อมอนุพากย์	3.4 บอกผล			✓	✓		✓
	3.5 บอกเวลาภายหลัง-ผล				✓	✓	✓
	3.6 บอกความขัดแย้ง-เวลา						✓
	3.7 บอกความขัดแย้ง-เพิ่มความ						✓
4. วลีตายตัว (คำกริยาวิเศษณ์)	4.1 ลักษณะที่เกิดขึ้นแล้วซ้ำๆกันหลายครั้ง (.....แล้ว.....เล่า)				✓		✓
	4.2 ลักษณะที่เป็นอยู่อย่างนั้นเรื่อยไป (.....แล้ว.....รอด)					✓	✓
	4.3 ลักษณะที่เกิดขึ้นแล้วซ้ำๆกันหลายครั้ง (.....แล้ว.....อีก)						✓
	4.4 สรุปผลเพื่อเน้นย้ำเหตุการณ์ที่กล่าวแล้ว (ก็แล้วกัน)					✓	✓
	4.5 เสร็จสิ้นผ่านพ้นได้ทำแล้ว (ก็แล้ว)						✓
5. วลีตายตัว (คำกริยา)	5.1 เต็มไปด้วย (ล้วนแล้วไปด้วย)					✓	✓
	5.2 จบสิ้นผ่านพ้น (แล้วไปด้วย)						✓
6. วลีตายตัว (คำบอกเวลา)	6.1 ที่ผ่านมา (ที่แล้ว)						✓
7. คำนีบริจเฉท	7.1 บอกความสัมพันธ์ของข้อความระดับ บริจเฉท						✓
รวม	21	4	6	8	11	12	20

จากตารางข้างต้น คำว่า “แล้ว” ที่ทำหน้าที่เป็นคำกริยามี 4 ความหมาย คำว่า “แล้ว” ที่มีความหมาย ‘เต็มไปด้วย’ แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงด้านวากยสัมพันธ์และความหมาย กล่าวคือ ในสมัยปัจจุบัน ความหมาย ‘เต็มไปด้วย’ จะปรากฏในวลีตายตัว “ล้วนแล้วไปด้วย” ซึ่งทำหน้าที่เป็นคำกริยา แทนที่จะปรากฏเป็นกริยาธรรมดาเช่นในสมัยรัชกาลที่ 1-8

คำว่า “แล้ว” ที่ทำหน้าที่เป็นคำช่วยหลังกริยาบอกการณ์ลักษณะสมบูรณ์นั้น มีเพียงความหมายเดียวและปรากฏในทุกสมัย

คำว่า “แล้ว” ที่ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์ มีความหมายทั้งสิ้น 7 ความหมาย และ ความหมายที่ปรากฏใช้ในทุกสมัยมีเพียง 1 ความหมาย คือ ความหมายบอกเวลาภายหลัง อีกทั้งความหมายของคำว่า “แล้ว” ที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์นั้น ก็แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลง ทางด้านความหมายอย่างชัดเจน กล่าวคือ มีความหมายเพิ่มจาก 1 ความหมายในสมัยสุโขทัย มาเป็น 7 ความหมายในสมัยปัจจุบัน ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะการที่ในสมัยหลัง ๆ คำว่า “แล้ว” ที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์สามารถปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์อื่น ๆ ได้มากขึ้น ทำให้สามารถ แสดงความหมายได้หลากหลายขึ้น

ส่วนคำว่า “แล้ว” ที่เป็นวลีตายตัวและแสดงความหมายต่าง ๆ ดังตารางข้างต้นนั้น เป็นความหมายที่เริ่มปรากฏใช้ในสมัยรัชกาลที่ 4-5 เป็นสมัยแรก และใช้เรื่อยมาจาก 1 ความหมายเพิ่มเป็น 8 ความหมายในสมัยปัจจุบัน นอกจากนี้ คำว่า “แล้ว” ก็ยังแสดงความหมายบอกความสัมพันธ์ในระดับปริจเฉท ซึ่งเป็นความหมายที่เพิ่งปรากฏใช้ในสมัยปัจจุบันเป็นสมัยแรกด้วย

จากความหมายของคำกริยา “แล้ว” ที่มีจำนวน 4 ความหมายนั้น ความหมายที่น่าจะกลายมาเป็นความหมายบอกการณลักษณะ คำเชื่อมอนุพากย์ วลีตายตัว และดัชนีปริจเฉท น่าจะเป็นความหมายว่า ‘เสร็จสิ้น’ มากกว่าความหมายอื่น เนื่องจากความหมายต่าง ๆ เหล่านี้มีมโนทัศน์ของ “การสิ้นสุดสิ่งใดสิ่งหนึ่ง” ร่วมกันอยู่ (มิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์, 2546: 98-100)

2). พัฒนาการของคำว่า “อยู่”

2.1) พัฒนาการด้านหน้าที่ของคำว่า “อยู่”

กระบวนที่/หน้าที่	สมัยที่ปรากฏ					
	สุโขทัย	อยุธยา	ร.1-3	ร.4-5	ร.6-8	ปัจจุบัน
1. คำกริยา	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. คำช่วยหลังกริยา		✓	✓	✓	✓	✓
3. คำกริยาวิเศษณ์ (วลีตายตัว)				✓	✓	✓
4. คำเชื่อมอนุพากย์					✓	✓
รวม	1	2	2	3	4	4

จากตาราง จะเห็นว่า หน้าที่ของคำว่า “อยู่” เพิ่มมากขึ้นในทุกสมัย ซึ่งแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงไปเป็นคำไวยากรณ์ กล่าวคือ จากเดิมในสมัยสุโขทัย คำว่า “อยู่” ทำหน้าที่เป็นคำกริยาเพียงอย่างเดียว ต่อมาในสมัยอยุธยาก็มีหน้าที่ทางไวยากรณ์มากขึ้น โดยทำหน้าที่เป็นคำช่วยหลังกริยา ในสมัยรัชกาลที่ 4-5 ก็เพิ่มมาอีก 1 หน้าที่ คือ วลีตายตัวที่ทำหน้าที่เป็นกริยาวิเศษณ์ และตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 จนถึงปัจจุบัน ก็มีหน้าที่เพิ่มขึ้นมาอีก คือ หน้าที่ที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์ (มิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์, 2546: 159)

2.2) พัฒนาการด้านความหมายของคำว่า “อยู่”

หน้าที่	ความหมาย	สุโขทัย	อยุธยา	ร.1-3	ร.4-5	ร.6-8	ปัจจุบัน
1. คำกริยา	1.1 พักอาศัย , ไม่ไปจากที่	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	1.2 มี , ปรากฏ ณ ที่นั้น	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	1.3 มีชีวิต	✓			✓	✓	✓
2. คำช่วยหลังกริยา	2.1 การณลักษณะบอกการดำเนินอยู่		✓	✓	✓	✓	✓
3. คำกริยาวิเศษณ์ (วลีตายตัว)	3.1 เกือบ ค่อนข้าง (อยู่ข้าง)				✓	✓	
	3.2 อยุ่ที่ควรจะเป็น (อยู่ดี)						✓
4. คำเชื่อมอนุพากย์	4.1 บอกเวลาภายหลัง					✓	✓
รวม	7	3	3	3	5	6	6

จากตาราง คำว่า “อยู่” ที่ทำหน้าที่เป็นกริยาหลักของประโยค มี 3 ความหมาย โดยความหมายที่ปรากฏในทุกสมัย คือ ความหมาย ‘พักอาศัย, ไม่ไปจากที่’ และ ‘มี, ปรากฏ’ ส่วนความหมายว่า ‘มีชีวิต’ มีมิตรพบว่า นอกจากจะไม่ปรากฏในทุกสมัยแล้ว ยังปรากฏใช้เป็นจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับอีก 2 ความหมาย

ความหมายของคำว่า “อยู่” ที่แสดงการณัลักษณะบอกการดำเนินอยู่เริ่มปรากฏครั้งแรกในสมัยอยุธยา หลังจากที่ปรากฏความหมายบอกการณัลักษณะควบคู่กับกริยามาก่อนหน้านั้นในสมัยสุโขทัย และความหมายที่แสดงการณัลักษณะนี้ก็มิใช้อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

คำว่า “อยู่” ที่เป็นวลิตายตัวทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ ปรากฏใช้ตั้งแต่รัชกาลที่ 4-8 ได้แก่ความหมายที่ว่า ‘เกือบ, ก่อนข้าง’ แต่ความหมายนี้ไม่ปรากฏใช้ในปัจจุบัน ส่วนความหมายว่า ‘อย่างที่ควรจะเป็น’ พบเฉพาะในสมัยปัจจุบันเท่านั้น

คำว่า “อยู่” ที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์ พบครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 6-8 และแสดงความหมายบอกเวลาเพียงความหมายเดียวมาจนถึงสมัยปัจจุบัน

ความหมายของคำว่า “อยู่” ที่ใช้เป็นคำกริยาทั้ง 3 ความหมาย ยังคงปรากฏใช้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะความหมาย ‘พักอาศัย, ไม่ไปจากที่’ และ ‘มี, ปรากฏ’ ที่นอกจากพบทุกในสมัยแล้ว ยังปรากฏในคำที่กลายเป็นคำไวยากรณัด้วย สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่า ความหมายหลักของคำว่า “อยู่” คือ ความหมายที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสถานที่และการมีอยู่หรือปรากฏอยู่ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ณ สถานที่ทั้งรูปธรรมและนามธรรม (มีมิตร ศรีประสิทธิ์, 2546: 160-162)

3). พัฒนาการของคำว่า “อยู่แล้ว”

3.1) พัฒนาการด้านหน้าที่ของคำว่า “อยู่แล้ว”

กระสวยที่/หน้าที่	สมัยที่ปรากฏ					
	สุโขทัย	อยุธยา	ร.1-3	ร.4-5	ร.6-8	ปัจจุบัน
1. คำช่วยหลังกริยา		✓	✓	✓	✓	✓
2. ดัชนีปริจเฉท						✓
รวม	0	1	1	1	1	2

จากตารางแสดงว่า คำว่า “อยู่แล้ว” ปรากฏตั้งแต่ในสมัยอยุธยา โดยทำหน้าที่เป็นคำช่วยกริยา จนมาถึงในสมัยปัจจุบันมีหน้าที่เพิ่มขึ้นมาจากเดิมอีก 1 หน้าที่ คือ ดัชนีปริจเฉท

3.2) พัฒนาการด้านความหมายของคำว่า “อยู่แล้ว”

คำว่า “อยู่แล้ว” ที่ปรากฏใช้ในสมัยอยุธยามาจากคำช่วยหลังกริยา “อยู่” และ คำช่วยหลังกริยา “แล้ว” ที่ปรากฏร่วมกันในตำแหน่งหลังกริยาวลีในประโยค โดยแสดงความหมายบอกการณัลักษณะดำเนินอยู่และการณัลักษณะสมบูรณ์ ตามลำดับ ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 1-3

คำช่วยหลังกริยา “อยู่” และคำช่วยหลังกริยา “แล้ว” ที่ปรากฏร่วมกันในตำแหน่งหลังกริยาลีก็ ได้พัฒนามามีความหมายแสดงความแน่ใจหรือมั่นใจของผู้พูดด้วย ทำให้คำช่วยหลังกริยา “อยู่” และคำช่วยกริยา “แล้ว” รวมกันเป็น 1 หน่วย และแสดงความหมายบอกการณลักษณะควบคู่ไป กับความหมายแสดงความแน่ใจหรือมั่นใจ ทั้งยังปรากฏใช้ควบคู่ไปกับ “อยู่แล้ว” ที่ไม่มี ความหมายแสดงความแน่ใจหรือมั่นใจของผู้พูดด้วย แสดงให้เห็นว่า คำว่า “อยู่แล้ว” มีการ เปลี่ยนแปลงความหมายจากเดิมที่ไม่มีการแสดงความแน่ใจของผู้พูด มาเป็นมีการแสดงความ แน่ใจของผู้พูดในบางบริบท และในสมัยปัจจุบันก็ปรากฏบริบทที่คำว่า “อยู่แล้ว” สามารถแสดง ความหมายบอกความแน่ใจหรือมั่นใจของผู้พูดเพียงความหมายเดียว (มิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์, 2546: 178-179)

4). กระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า “แล้ว” “อยู่” และ “อยู่แล้ว”

กระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า “แล้ว” “อยู่” และ “อยู่แล้ว” ในงานวิจัยของ มิ่งมิตรจะเน้นกระบวนการหลัก 2 กระบวนการ ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการทางวากยสัมพันธ์ และความหมาย กระบวนการวากยสัมพันธ์ ได้แก่ การทำให้กลายเป็นสำนวน ส่วนกระบวนการ ทางความหมาย ได้แก่ การทำให้มีความหมายทั่วไป การขยายความหมายเชิงอุปลักษณะ และการดูดซับความหมายตามบริบท

การกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า “แล้ว” “อยู่” และ “อยู่แล้ว” มีระยะเวลาการ เปลี่ยนแปลงไม่พร้อมกัน คำว่า “แล้ว” น่าจะมีการกลายเป็นคำไวยากรณ์ก่อนคำว่า “อยู่” และ “อยู่แล้ว” เนื่องจากปรากฏใช้เป็นคำช่วยหลังกริยาและคำเชื่อมอนุพากย์ซึ่งเป็นคำไวยากรณ์ ตั้งแต่สมัยสุโขทัย การกลายเป็นคำไวยากรณ์ของทั้ง 3 คำมีลักษณะที่ค่อยเป็นค่อยไป และมีการเปลี่ยนแปลงแบบทิศทางเดียว ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ที่เป็นสากล

งานวิจัยของมิ่งมิตร ถือว่าเป็นแนวทางการศึกษาให้แก่คำว่า “ยัง” ของผู้วิจัยได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีแนวทางการศึกษาที่คล้ายกัน คือ ศึกษาจากข้อมูลในเชิงประวัติ และเน้นที่กระบวนการ ทางวากยสัมพันธ์และกระบวนการทางความหมายของการกลายเป็นคำไวยากรณ์เช่นเดียวกัน

ราตรี แจ่มนิยม (2546) ศึกษาเรื่องคำบุพบทที่กลายมาจากคำกริยาในภาษาไทย งานวิจัยนี้มีลักษณะเหมือนกับงานของจรัสดาว อินทรทัศน์ (2539) คือ ศึกษาคำเหมือนกันทั้ง 23 คำ และใช้หลักเกณฑ์การวิเคราะห์เช่นเดียวกัน ส่วนประเด็นการศึกษาที่แตกต่าง คือ ราตรีได้ ศึกษาข้อมูลในเชิงประวัติ โดยใช้ข้อมูลภาษาตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน ในขณะที่จรัสดาว ศึกษาจากข้อมูลภาษาปัจจุบัน

ผลการศึกษาพบว่า คำทั้ง 23 คำ สามารถทำหน้าที่เป็นคำในหมวดต่าง ๆ ได้แก่ คำกริยา คำบุพบท คำวิเศษณ์ คำช่วยกริยา และคำสันธาน เมื่อนำคำทั้ง 23 คำมาวิเคราะห์การ เปลี่ยนแปลงหน้าที่สามารถจำแนกคำได้เป็น 6 กลุ่ม คือ 1) คำกริยาต้นแบบ 2) คำบุพบท

ต้นแบบ 3) คำกริยาต้นแบบหรือคำกริยารอบนอกในบางบริบท 4) คำบุพบทต้นแบบหรือคำบุพบทรอบนอกในบางบริบท 5) คำกริยารอบนอก และ 6) คำบุพบทรอบนอก

คำทั้ง 23 คำที่นำมาศึกษานี้ ราตรีพบลักษณะการเปลี่ยนแปลง 3 ลักษณะ คือ 1) การเปลี่ยนแปลงจากคำกริยาเป็นคำไวยากรณ์ 2) การเปลี่ยนแปลงจากคำไวยากรณ์เป็นคำกริยาหรือคำไวยากรณ์ และ 3) การเปลี่ยนแปลงที่ไม่ชัดเจน เพราะข้อมูลปรากฏเท่า ๆ กัน แต่อาจจะสันนิษฐานได้ว่าน่าจะเป็นคำกริยามาก่อน ส่วนทิศทางการเปลี่ยนแปลง ก็พบ 2 ลักษณะ คือ การเปลี่ยนแปลงแบบทิศทางเดียว และการเปลี่ยนแปลงแบบกลับไปกลับมา (ราตรี แจ่มนิยม, 2546: 199-200)

ในการเปลี่ยนแปลงด้านความหมายของคำกริยา พบว่าคำกริยาจำนวน 22 คำไม่มีการเปลี่ยนแปลงความหมาย มีเพียงคำว่า “ออก” คำเดียวเท่านั้นที่มีการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย คือ สามารถปรากฏใช้ในบริบทที่กว้างขึ้น ส่วนการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำบุพบทพบว่า คำบุพบทที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมายมีจำนวน 5 คำ เท่านั้น ได้แก่ คำว่า “เข้า” “จาก” “ตาม” “ถึง” และ “ประจำ” อีกทั้งยังพบว่าคำบุพบทที่เปลี่ยนแปลงมาจากคำกริยาจะมีความหมายสัมพันธ์กับคำกริยาที่เป็นแหล่งเดิม

นอกจากนี้ ในด้านกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์พบว่า ผ่านกระบวนการทางอรรถศาสตร์ ได้แก่ การเกิดความหมายทั่วไป การคงค่าความหมายเดิม การที่ความหมายเดิมจางลง และการขยายขอบเขตเชิงอุปลักษณ์ อีกทั้งยังผ่านกระบวนการทางวากยสัมพันธ์ ได้แก่ การบังคับการปรากฏ และการวิเคราะห์ใหม่ ด้วย

อย่างไรก็ตาม อาจมีข้อสังเกตว่า คำถามในการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัยเพื่อตอบคำถามในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีความสอดคล้องกันหรือไม่ และถึงแม้ว่าราตรีจะศึกษาคำว่า “ยัง” ด้วย แต่ในส่วนผลการวิเคราะห์นั้น ราตรียังไม่ได้แสดงให้เห็นกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า “ยัง” อย่างชัดเจน

ปีนกาณจน์ วัชรปาณ (2548) ศึกษาเรื่อง “อยาก”: การศึกษาเชิงประวัติ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างและความหมายของคำว่า “อยาก” ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน

ในการจำแนกคำนั้น ปีนกาณจน์ ได้ใช้เกณฑ์ทางอรรถศาสตร์เป็นเกณฑ์สำคัญ โดยใช้เกณฑ์การจำแนกคำของนววรรณ พันธุมเมธา (2527)

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการปรากฏของคำว่า “อยาก” มี 6 แบบ ได้แก่

- 1). ปรากฏเป็นคำกริยาเดียวในประโยค
- 2). ปรากฏเป็นคำกริยาร่วมกับคำกริยาอีกตัวหนึ่ง
- 3). ปรากฏเป็นคำที่ขยายคำกริยา

- 4). ปรากฏเป็นคำกริยา “อดอยาก”
- 5). ปรากฏเป็นสำนวน “อยากเผ็ดเร็ดไร้” มีความหมายว่า ‘ไม่มีจะกิน’
- 6). ปรากฏเป็นคำนาม “ความอยาก” “ความอดอยาก”

จากรูปแบบการปรากฏข้างต้นสามารถจำแนกคำว่า “อยาก” ออกเป็นหมวดคำได้ 3 ประเภท ได้แก่ คำกริยา คำที่ขยายคำกริยา และคำนาม

พัฒนาการด้านหน้าที่ทางไวยากรณ์และความหมายของคำว่า “อยาก” พบว่าในสมัยสุโขทัย คำว่า “อยาก” ปรากฏเป็นคำกริยาเพียงอย่างเดียว โดยแสดงความหมายว่า ‘หิวกระหาย’ หรือแสดงความหมายว่า ‘ไม่มีจะกิน’ ในคำว่า “อดอยาก” ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 3 เริ่มปรากฏคำว่า “อยาก” ที่ทำหน้าที่เป็นคำขยายกริยาแสดงอารมณ์ความรู้สึก และในสมัยรัชกาลที่ 4 ก็เริ่มปรากฏคำว่า “อยาก” ที่ผ่านกระบวนการกลายเป็นคำนาม โดยพบในคำว่า “ความอยาก” และ “ความอดอยาก” และเมื่อมาถึงในสมัยปัจจุบันก็ไม่พบคำว่า “อยาก” ที่เป็นคำกริยา พบแต่เพียงคำว่า “อยาก” ที่เป็นคำขยายกริยาแสดงอารมณ์ความรู้สึก และพบคำว่า “อยาก” ที่ปรากฏในคำว่า “ความอยาก” และ “ความอดอยาก” เท่านั้น

ด้านกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ ปีนกาญจน์พบว่าคำว่า “อยาก” ได้ผ่านกระบวนการขยายความหมายให้กว้างขึ้น และการขยายความหมายแบบอุปลักษณะ นอกจากนี้ คำว่า “อยาก” ยังมีการเปลี่ยนแปลงแบบทิศทางเดียวจากคำหลักไปเป็นคำไวยากรณ์ และมีการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป

งานวิจัยของปิ่นกาญจน์เป็นงานวิจัยที่ศึกษาการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำคำเดียวในเชิงประวัติ ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงเป็นแนวทางในการศึกษาให้แก่ผู้วิจัยได้ เนื่องจากการศึกษาข้อมูลในลักษณะเดียวกัน

กิงกาญจน์ เทพกาญจนา และ ซาโตชิ อุเอฮาร่า (Kingkarn Thepkanjana และ Satoshi Uehara, 2008) ศึกษาเรื่อง **The verb of giving in Thai and Mandarin Chinese as a case of polysemy: A comparative study** โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 2 ประการ ประการแรก เพื่อแสดงความเหมือนและแตกต่างในการใช้คำว่า “ให้” และ /gǔi/ ในปัจจุบัน อีกประการหนึ่ง เพื่อแสดงความสัมพันธ์ทางความหมายของคำว่า “ให้” และ /gǔi/ ในฐานะที่เป็นคำหลายหน้าที่

ในที่นี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานของผู้วิจัย ได้แก่ ส่วนที่กล่าวถึงคำว่า “ให้” ในภาษาไทย ดังนี้

- 1). การใช้คำว่า “ให้” ในฐานะที่เป็นคำกริยา

คำกริยา “ให้” ในภาษาไทย มีความหมายพื้นฐาน คือ การกระทำที่เกิดจากความตั้งใจในการถ่ายโอนสิ่งหนึ่งจากผู้ให้ที่มีชีวิตไปสู่ผู้รับที่มีชีวิต และกริยา “ให้” นี้ จะแนะว่าเป็นการเคลื่อนย้ายสิ่งของที่มีความเป็นรูปธรรมด้วย อีกทั้งยังจัดเป็นกริยาทวิกรรม (ditransitive verb)

เนื่องจากกริยานี้ต้องปรากฏร่วมกับหน่วย 3 หน่วย ซึ่งได้แก่ “subject argument” “recipient/ addressee argument” และ “theme argument” (Haspelmath, 2005) หน่วยสร้างของประโยคในภาษาไทยที่มีกริยา “ให้” ในความหมายพื้นฐานนี้มี 2 หน่วยสร้าง หน่วยสร้างแรก เรียกว่า “หน่วยสร้างกรรมรอง (The indirect-object construction) เช่น *สมศักดิ์ให้เงินแก่สมชาย* จากหน่วยสร้างนี้หากตัดคำว่า “แก่” ออกไป จะได้เป็นอีกหน่วยสร้างหนึ่ง เรียกว่า “หน่วยสร้างกรรมซ้อน” (The double object construction) เช่น *สมศักดิ์ให้เงินสมชาย*

จากทั้ง 2 หน่วยสร้าง การเรียงลำดับของนามวลีหลังกริยา “ให้” สามารถสรุปเป็นโครงสร้างได้ ดังนี้

[“ให้” + สิ่งของ (thing) + (แก่) + ผู้รับ (recipient)]

2). การใช้คำว่า “ให้” ในฐานะที่บ่งผู้ทรงรับ (Dative-marking)

คำว่า “ให้” ที่บ่งผู้ทรงรับ จะเกิดขึ้นหลังกริยาหลักของประโยค กริยาหลักในที่นี้จะมีคุณสมบัติโดยทั่วไป คือ เป็นกริยาที่มีกรรมตามมาซึ่งมีความหมายเกี่ยวกับการย้ายบางสิ่งทางกายด้วยความตั้งใจ และมีความหมายแสดงการให้หรือการเปลี่ยนการครอบครองร่วมอยู่ด้วย เช่น กริยาที่มีความหมายว่า ‘ส่ง’ ‘บริจาค’ ‘ขาย’ เป็นต้น ดังตัวอย่าง

สมศักดิ์ส่งเงินให้สมชาย

นอกจากนี้ คำว่า “ให้” ที่บ่งผู้ทรงรับ ก็สามารถปรากฏร่วมกับกริยาที่มีความหมายเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวกายบางส่วนบนใบหน้าได้ด้วย กริยาเหล่านี้เป็นได้ทั้งกริยากรรมและกริยากรรม เช่น คำว่า “ยิ้ม” “ยัก (คิ้ว)” และ “หลีวตา” ดังตัวอย่าง

สมศักดิ์ยิ้มให้สมชาย

สมศักดิ์ยักคิ้วให้สมชาย

สมศักดิ์หลีวตาให้สมชาย

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่า มีการกระทำที่บุคคลหนึ่งส่งสัญญาณให้แก่อีกคนหนึ่งอยู่ เพียงแต่ไม่ได้เป็นการเคลื่อนย้ายบางสิ่งให้เห็นเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน

คำว่า “ให้” ที่บ่งผู้ทรงรับ จะมีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ที่ในบางครั้งสามารถจัดเป็นคำกริยาที่ปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียงก็ได้ หรืออาจเป็นคำบุพบทก็ได้ ลักษณะเช่นนี้ Bisang (1995, 1996) เรียกว่า “coverb”

3). การใช้คำว่า “ให้” ในฐานะที่บ่งผู้รับประโยชน์ (Benefactive-marking)

คำว่า “ให้” ที่บ่งผู้รับประโยชน์จะเกิดขึ้นหลังกริยาหลักของประโยค ดังตัวอย่าง

สมศักดิ์ขับรถให้สมชาย

Newman (1993: 459) เสนอว่าผลของการกระทำที่เกิดจากการให้ นั้น ในบางครั้งจะเกิดประโยชน์แก่ผู้รับ จากประเด็นนี้ทำให้ Newman กล่าวว่า “ให้” ที่บ่งผู้รับประโยชน์น่าจะแยกมาจากคำกริยา “ให้” ในความหมายพื้นฐาน และ Song (1997) ก็มีความเห็นสอดคล้องกับเส้นทางของการกลายเป็นคำไวยากรณ์เช่นนี้

ส่วน Iwasaki และ Yap (2000) ก็เสนอว่า “ให้” ที่บ่งผู้รับประโยชน์น่าจะแยกมาจากกริยา “ให้” โดยผ่านทาง “ให้” ที่บ่งผู้ทรงรับ แต่ Heine และ Kuteva (2002) เสนอว่า “ให้” ที่บ่งผู้ทรงรับ น่าจะแยกมาจาก “ให้” ที่บ่งผู้รับประโยชน์มากกว่า อย่างไรก็ตาม กิงกาญจน์และอุเอฮาร่า ได้กล่าวว่า สิ่งที่จะมาช่วยสนับสนุนว่าเส้นทางกลายเป็นคำไวยากรณ์เป็นอย่างไร คือ ข้อมูลเชิงประวัติ

นอกจากนี้ ในบางครั้ง การปรากฏของคำว่า “ให้” หลังคำกริยาบางคำ เช่น คำว่า “ส่ง” “มอบ” “บริจาค” หรือ “ซื้อ” เป็นต้น ก็ทำให้คำว่า “ให้” มีหน้าที่ที่กำกวมได้ ดังตัวอย่าง

สมศักดิ์ส่งจดหมายให้สมชาย

สมศักดิ์ซื้อหนังสือให้สมชาย

จากตัวอย่างแรก อาจตีความได้ 2 ทาง คือ สมศักดิ์ส่งจดหมายถึงสมชาย หรือ สมศักดิ์ส่งจดหมายตามที่สมชายต้องการ (เน้นที่ผลประโยชน์ของสมชาย) ส่วนตัวอย่างหลัง อาจตีความได้ 3 ทาง คือ สมศักดิ์ซื้อหนังสือและให้หนังสือแก่สมชาย หรือ สมศักดิ์ซื้อหนังสือเพื่อที่จะให้หนังสือแก่สมชาย (เน้นที่วัตถุประสงค์) หรือ สมศักดิ์ซื้อหนังสือตามที่สมชายต้องการ (เน้นที่ผลประโยชน์ของสมชาย)

นอกจากนี้ยังมีกริยาบางตัวที่ไม่สามารถปรากฏกับคำว่า “ให้” ที่บ่งผู้รับประโยชน์ได้ เนื่องจากกริยาเหล่านี้ตีความในแง่ที่จะทำให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ได้ยาก เช่น

**สมศักดิ์เดินให้สมชาย*

**สมศักดิ์นอนหลับให้สมชาย*

4). การใช้คำว่า “ให้” ในฐานะที่บ่งการีต (Causative-marking)

ประโยคที่ประกอบด้วยคำว่า “ให้” ที่เป็นกริยาการีต จะมีโครงสร้าง ดังต่อไปนี้

[นามวลี₁ + “ให้” + นามวลี₂ + กริยาวลี]

นามวลี₁ คือ ผู้ก่อเหตุ (causer) นามวลี₂ คือ ผู้รับเหตุ (causee) หน่วยสร้างการีตซึ่งประกอบด้วยกริยาการีต “ให้” นี้ จะมีคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ ได้แก่

- ผู้ก่อเหตุ (ประธานของกริยาการีต “ให้”) จะต้องเป็นมนุษย์
- ผู้ก่อเหตุ (ประธานของกริยาการีต “ให้”) จะไม่เป็นผู้กระทำการโดยตรง แต่เป็นเพียงผู้สนับสนุนหรือเป็นสาเหตุให้ผู้รับเหตุ (กรรมของกริยาการีต “ให้”) เป็นผู้กระทำการแทน

- โดยทั่วไปผู้รับเหตุมักจะเป็นสิ่งมีชีวิต แต่ก็มีส่วนน้อยที่อาจจะเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต
- ผู้ก่อเหตุจะมีความตั้งใจให้เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น

นอกจากนี้ หน่วยสร้างการิตในภาษาไทยยังสามารถตีความได้ว่าเป็นการอนุญาต (permissive) หรือการชี้แนะ (directive) ก็ได้ ดังนั้นการตีความจึงต้องขึ้นอยู่กับบริบทด้วย

ส่วนเส้นทางการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า “ให้” ที่บ่งการิต มีผู้เสนอไว้หลากหลาย ได้แก่ Iwasaki และ Yap (2000) เสนอเส้นทางการกลายเป็นคำไวยากรณ์ไว้ว่า เกิดจาก “ให้” ที่บ่งผู้ทรงรับก่อน ต่อมาจึงกลายเป็น “ให้” ที่บ่งวัตถุประสงค์ แล้วจึงเป็น “ให้” ที่บ่งการิต อย่างไรก็ตาม กิ่งกาญจน์และอุเอฮาระ ได้กล่าวว่า การที่จะสรุปได้ว่า “ให้” ที่บ่งการิต มีเส้นทางการกลายเป็นคำไวยากรณ์แบบใดนั้น ต้องอาศัยข้อมูลของภาษาต่างสมัยมาช่วยสนับสนุน

5). การใช้คำว่า “ให้” กับกริยาที่แสดงการกระทำอันเป็นผลร้ายแก่ผู้อื่น (The malefactive use)

ในภาษาพูดหรือในบริบทการสนทนา คำว่า “ให้” อาจจะใช้ปรากฏร่วมกับกริยาวิเศษณ์ที่มีคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์เป็นกริยาที่แสดงถึงการกระทำที่ไม่พึงปรารถนาและการกระทำนั้นส่งผลในทางลบแก่บุคคลอื่น

ในบางกรณี กรรมของกริยาเหล่านี้ก็สามารถละได้ เนื่องจากสามารถตีความได้ว่า กรรมที่ถูกละไปนั้น อ้างถึงผู้ฟังหรือผู้พูดที่อยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ นอกจากนี้คำว่า “ให้” ที่เกิดร่วมกับกริยาเหล่านี้ก็แสดงให้เห็นว่าการกระทำนั้น ๆ ยังไม่เกิดขึ้นด้วย ดังตัวอย่าง

เดี๋ยวฉันก็เตะให้เธอ

ระวังเขาจะด่าให้

ฉันกลัวว่าเขาจะแกล้งให้

เมื่อเปรียบเทียบคำว่า “ให้” ในหน่วยสร้างที่บ่งผู้รับผลร้ายกับบ่งผู้รับประโยชน์ พบว่ามีความต่างกันในแง่ที่ว่าคำว่า “ให้” ที่บ่งผู้รับผลร้ายส่งผลในทางลบ ส่วนคำว่า “ให้” ที่บ่งผู้รับประโยชน์ส่งผลในทางบวก แต่อย่างไรก็ตาม ทั้ง 2 หน่วยสร้างก็มีส่วนที่คล้ายกัน คือ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการกระทำที่ผู้ทำมีความตั้งใจให้เกิดผลแก่ผู้อื่น ในเมื่อมีส่วนที่คล้ายกัน คำว่า “ให้” ในหน่วยสร้างที่บ่งผู้รับผลร้ายนี้ก็มักจะแยกมาจากกริยา “ให้” ในความหมายพื้นฐาน เช่นเดียวกับคำว่า “ให้” ในหน่วยสร้างที่บ่งผู้รับประโยชน์

6). การใช้คำว่า “ให้” เพื่อเชื่อมในหน่วยสร้างซับซ้อน (complex construction) แบ่งได้เป็นอีก 3 ประเภท

การบังคับ หรือการชักจูง เช่น คำว่า “ชวน” “ขอ” “สั่ง” “คะยั้นคะยอ” หรือ “บอก” เป็นต้น อีกทั้งตำแหน่งของคำว่า “ให้” และ “ประธานของอนุพากย์รองที่ซ่อนอยู่ในอนุพากย์หลัก” สามารถสลับที่กันได้ ดังตัวอย่าง

สมศักดิ์บอก ให้ สมชายมา

สมศักดิ์บอก สมชาย ให้มา

คำว่า “ให้” ในหน่วยสร้างแสดงการชี้หน้า มีคุณสมบัติที่มีความคล้ายคลึงกับหน่วยสร้างการีต 3 ประการ ประการแรก คือ หลังคำว่า “ให้” จะตามด้วยอนุพากย์รองที่ซ่อนอยู่ในอนุพากย์หลัก ประการที่สอง คือ ประธานของอนุพากย์หลักจะต้องเป็นสิ่งมีชีวิต และมีความตั้งใจที่จะทำให้เหตุการณ์เกิดขึ้น และประการสุดท้าย คือ ประธานของอนุพากย์หลักไม่ได้เป็นผู้กระทำการเองโดยตรง อย่างไรก็ตาม คำว่า “ให้” ในหน่วยสร้างแสดงการชี้หน้า ก็มีความแตกต่างจากหน่วยสร้างการีต 2 ประการ ประการแรก คือ คำว่า “ให้” ในหน่วยสร้างแสดงการชี้หน้าจะตามหลังคำกริยาในอนุพากย์หลัก ในขณะที่คำว่า “ให้” ในหน่วยสร้างการีตนั้นเป็นคำกริยาในอนุพากย์หลัก อีกประการหนึ่ง คือ ในหน่วยสร้างแสดงการชี้หน้าประธานของอนุพากย์รองที่ซ่อนอยู่ในอนุพากย์หลักไม่สามารถเป็น “nonagentive” ได้ ในขณะที่หน่วยสร้างการีตไม่ต้องมีคุณสมบัตินี้ ดังตัวอย่าง

**นวลบอกให้แก้วลิ่งไปเรื่อย ๆ* (หน่วยสร้างแสดงการชี้หน้า)

นวลให้แก้วลิ่งไปเรื่อย ๆ (หน่วยสร้างการีต)

จากความสัมพันธ์ด้านคุณสมบัติข้างต้นของหน่วยสร้างทั้งสอง ทำให้กึ่งกาญจน์และอุเอฮาระ เห็นว่า เส้นทางการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของหน่วยสร้างแสดงการชี้หน้านั้น มาจากหน่วยสร้างการีต

ส่วนคุณสมบัติของคำว่า “ให้” ในหน่วยสร้างแสดงการชี้หน้านั้น มีทั้งคุณสมบัติของคำหลักอย่างคำกริยาและคุณสมบัติของคำไวยากรณ์ในฐานะที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยเชื่อมโยง (connector) รวมกันอยู่

คุณสมบัติอย่างคำกริยา คือ การที่ในบางครั้งคำว่า “ให้” ในหน่วยสร้างนี้สามารถปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธ “ไม่” ได้ เช่น

สมศักดิ์ขอไม่ให้ฉันไป

ส่วนคุณสมบัติของคำไวยากรณ์ คือ ในด้านความหมาย คำว่า “ให้” ในหน่วยสร้างแสดงการชี้หน้ามีความหมายไม่สมบูรณ์เท่าคำว่า “ให้” ที่เป็นกริยาการีต นอกจากนี้เมื่อคำว่า “ให้” ในหน่วยสร้างนี้มีคุณสมบัติของคำไวยากรณ์อยู่ ก็ทำให้ปรากฏในบริบททางวากยสัมพันธ์ที่จำกัดกว่า “ให้” ที่เป็นกริยาการีตด้วย

6.3). คำว่า “ให้” ในหน่วยสร้างที่ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็ม (complementation construction)

ประโยคซับซ้อนที่ประกอบด้วยหน่วยสร้างที่ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็ม สามารถสรุปเป็นโครงสร้างได้ ดังนี้

[นามวลี₁ + กริยาที่มีความหมายว่า ‘ต้องการ’ + “ให้” + นามวลี₂ + กริยาวลี]

คุณสมบัติของประโยคซับซ้อนที่ประกอบด้วยหน่วยสร้างที่ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็ม ได้แก่ ประธานของอนุพากย์หลักจะต้องเป็นมนุษย์และจะตามด้วยกริยาที่มีความหมายว่า ‘ต้องการ’ เช่น คำว่า “อยาก” “ต้องการ” และ “ปรารถนา” ส่วนนามวลีและกริยาวลีที่ตามหลังคำว่า “ให้” จะไม่มีคุณสมบัติที่เฉพาะเจาะจง

คำว่า “ให้” ในหน่วยสร้างที่ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็ม มีคุณสมบัติที่มีความคล้ายคลึงกับหน่วยสร้างแสดงวัตถุประสงค์ และหน่วยสร้างแสดงการชี้หน้า 3 ประการ ประการแรก คำว่า “ให้” ในทั้ง 3 หน่วยสร้างจะต้องตามด้วยอนุพากย์รองที่ซ่อนอยู่ในอนุพากย์หลัก ประการต่อมา ประธานของอนุพากย์หลักในหน่วยสร้างทั้งสามจะต้องเป็นสิ่งมีชีวิตและมีความตั้งใจที่จะทำให้เหตุการณ์เกิดขึ้น ประการสุดท้าย ประธานของอนุพากย์หลักไม่ได้เป็นผู้กระทำการเองโดยตรง

นอกจากนี้ คำว่า “ให้” ในหน่วยสร้างที่ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็ม ก็ยังมีความคล้ายคลึงกับอีก 2 หน่วยสร้าง คือ มีทั้งคุณสมบัติของคำหลักอย่างคำกริยาและมีคุณสมบัติของคำไวพจน์ เนื่องจากทำหน้าที่เป็นคำบ่งชี้การเชื่อมโยง (linkage marker) (Rangkupan, 1997) ด้วย

อย่างไรก็ตาม กิ่งกาญจน์และอุเอฮาระ ได้เสนอว่า เมื่อนำหน่วยสร้างทั้ง 3 หน่วยสร้างมาเปรียบเทียบกันจะพบว่า คำว่า “ให้” ในหน่วยสร้างที่ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มมีคุณสมบัติของความเป็นคำกริยาน้อยที่สุด โดยให้เหตุผล เช่น ในประโยคซับซ้อนที่ประกอบด้วยหน่วยสร้างแสดงวัตถุประสงค์และหน่วยสร้างแสดงการชี้หน้า ประธานของอนุพากย์หลักมีอิทธิพลในการทำให้เกิดเหตุการณ์เกิดขึ้นได้ ในขณะที่ในหน่วยสร้างที่ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็ม ประธานของอนุพากย์หลักเพียงแต่ “ต้องการ” ให้เหตุการณ์เกิดขึ้นเท่านั้น หรือการที่คำว่า “ให้” ในหน่วยสร้างที่ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มมีข้อจำกัดในการปรากฏกับคำปฏิเสธ “ไม่” มากกว่าอีก 2 หน่วยสร้าง ดังตัวอย่าง

เขาอยากไม่ให้ฉันไปงานเลี้ยงทำไมล่ะ

จากประโยคนี้ เมื่อคำว่า “ไม่” ปรากฏหน้าคำว่า “ให้” จะแสดงน้ำเสียงของการเสียดสี (sarcastic) ซึ่งถือว่าเป็นการใช้ที่อยู่ในบริบทที่เฉพาะกว่าการเติมคำว่า “ไม่” หน้าคำว่า “ให้” ในอีก 2 หน่วยสร้าง

สรุปว่า คำว่า “ให้” ในหน่วยสร้างซับซ้อนทั้ง 3 หน่วยสร้าง ได้แก่ หน่วยสร้างแสดงวัตถุประสงค์ หน่วยสร้างแสดงการชี้แนะ และหน่วยสร้างที่ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็ม มีการขยายความหมายมาจากคำว่า “ให้” ที่เป็นกริยากริธา

นอกจากนี้ กิ่งกาคัญและอุเอฮาร่า ยังได้เสนอว่ากระบวนการนามนัย (metonymy) ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการอนุมาน (inferencing) เป็นกระบวนการสำคัญที่ทำให้เกิดการขยายความหมายของคำว่า “ให้” เช่น คำว่า “ให้” เมื่อปรากฏร่วมกับกริยาแสดงการกระทำที่เอื้อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งให้แก่ผู้รับ ทำให้คำว่า “ให้” ได้รับความหมายที่เกี่ยวกับการรับประโยชน์ไปด้วย ส่งผลให้เกิดคำว่า “ให้” ที่บ่งชี้ผู้รับประโยชน์ในที่สุด อย่างไรก็ตาม คำว่า “ให้” ที่บ่งชี้ผู้รับประโยชน์นี้ มีความหมายซึ่งยังสามารถอนุมานถึงคำกริยา “ให้” ในความหมายพื้นฐานได้ เนื่องจากยังแสดงความหมาย ‘การถ่ายโอนสิ่งหนึ่งไปให้อีกผู้หนึ่ง’ อยู่

งานวิจัยของกิ่งกาคัญและอุเอฮาร่านี้ ถึงแม้ว่าวัตถุประสงค์ของงานวิจัยจะเน้นที่การเปรียบเทียบคำว่า “ให้” ในภาษาไทยกับคำว่า /gũi/ ในภาษาจีน และเน้นที่การศึกษาภาษาปัจจุบัน แต่งานวิจัยนี้ก็เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในส่วนที่ศึกษาคำว่า “ให้” ในภาษาไทย ไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์การใช้คำว่า “ให้” ในบริบทต่าง ๆ ทั้งในด้านวากยสัมพันธ์และความหมาย หรือการวิเคราะห์เส้นทางการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า “ให้” ตลอดจนการเสนอความสัมพันธ์ทางความหมายของคำหลายหน้าที่ มาเป็นเหตุผลที่ใช้สนับสนุนเส้นทางการกลายเป็นคำไวยากรณ์ และกระบวนการที่ทำให้คำว่า “ให้” เกิดการขยายความหมายจนสามารถเป็นคำหลายหน้าที่ในปัจจุบันได้

เมื่อนำงานวิจัยที่ศึกษาการกลายเป็นคำไวยากรณ์ทั้ง 9 เรื่องข้างต้น มาเปรียบเทียบกับการศึกษาคำว่า “ยัง” ของผู้วิจัย พบว่ามีลักษณะร่วมและต่างกัน ดังนี้

ในด้านข้อมูลที่น่าสนใจมาศึกษาแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรก ได้แก่ กลุ่มที่ศึกษาข้อมูลภาษาในเชิงประวัติ ได้แก่ งานวิจัยของไพทยา มีสตัย (2540) รุ่งอรุณ ที่มชอุณหเถียร (2545) ปราณี กุลละวณิชย์ (Pranee Kullavanijaya, 2002) มิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์ (2546) ราตรี แจ่มนิยม (2546) และปิ่นกาญจน์ วัชรปาณ (2548) กลุ่มที่ 2 ได้แก่ กลุ่มที่ศึกษาเฉพาะข้อมูลภาษาสมัยปัจจุบัน ได้แก่ งานวิจัยของจรัสดาว อินทรทัศน (2539) และของกิ่งกาคัญและอุเอฮาร่า (Thepkanjana และ Uehara, 2008) กลุ่มสุดท้าย คือ กลุ่มที่ศึกษาข้อมูลภาษาไทยถิ่น ได้แก่ งานวิจัยของนันทริยา ลำเจียกเทศ (2539) การศึกษาคำว่า “ยัง” ของผู้วิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาคำว่า “ยัง” ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน จึงมีลักษณะร่วมกับกลุ่มแรก

ในด้านจำนวนคำที่น่าสนใจมาศึกษาแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรก ศึกษาคำหลายคำหรือศึกษาคำทั้งหมด ได้แก่ งานวิจัยของจรัสดาว อินทรทัศน (2539) นันทริยา ลำเจียกเทศ (2539) ไพทยา มีสตัย (2540) รุ่งอรุณ ที่มชอุณหเถียร (2545) มิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์ (2546) และราตรี แจ่มนิยม (2546) งานวิจัยในกลุ่มแรกนี้มักนำพัฒนาการของคำต่าง ๆ มาเปรียบเทียบกับกลุ่ม

ที่ 2 ศึกษาคำคำเดียว ได้แก่ งานวิจัยของปิ่นกาญจน์ วัชรปาณ (2548) ปราณี กุลละวณิชย์ (Pranee Kullavanijaya, 2002) และกิงกาญจน์และอุเอฮาร่า (Thepkanjana และ Uehara, 2008) ส่วนการศึกษาของผู้วิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบกลุ่มที่ 2 คือ ศึกษาคำว่า “ยัง” คำเดียว

ในด้านขอบเขตของหมวดคำที่ศึกษาแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรก คือ กลุ่มที่ศึกษาคำไวยากรณ์ทุกหมวดคำที่กลายมาจากคำหลัก กลุ่มนี้แบ่งได้เป็น 2 กลุ่มย่อย คือ งานวิจัยที่ศึกษาคำไวยากรณ์ทุกหมวดที่กลายมาจากคำนาม ได้แก่ งานวิจัยของนันทริยา ลำเจียกเทศ (2539) ปราณี กุลละวณิชย์ (Pranee Kullavanijaya, 2002) และงานวิจัยที่ศึกษาคำไวยากรณ์ที่กลายมาจากคำกริยา ได้แก่ งานวิจัยของมิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์ (2546) และของกิงกาญจน์และอุเอฮาร่า (Thepkanjana และ Uehara, 2008) ส่วนกลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มที่เน้นศึกษาการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำเพียง 2 หมวดคำเท่านั้น ได้แก่ งานวิจัยของจรัสดาว อินทรทัศน์ (2539) และราตรีแจ่มนิยม (2546) ที่เน้นเฉพาะหมวดคำกริยาและคำบุพบท งานวิจัยของไพทยา มีสัตย์ (2540) ที่เน้นเฉพาะหมวดคำกริยาและคำช่วยหน้ากริยา และงานวิจัยของรุ่งอรุณ ที่มชอุณหเชียร (2545) ที่เน้นเฉพาะหมวดคำอนิยมสรรพนามและปจฉาสรรพนาม ในการศึกษาคำว่า “ยัง” ของผู้วิจัยนี้มีลักษณะร่วมกับกลุ่มแรก เพราะผู้วิจัยศึกษาคำไวยากรณ์ทุกหมวดที่กลายมาจากคำกริยา “ยัง”

ในการศึกษาเรื่องการกลายเป็นคำไวยากรณ์ งานวิจัยแต่ละเล่มมีจุดเน้นในประเด็นที่ต่างกัน สรุปได้เป็น 3 ประเด็นใหญ่ ๆ ดังนี้

ประเด็นแรก ศึกษาเรื่อง “กระบวนการ” ของการกลายเป็นคำไวยากรณ์ ผู้วิจัยพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่มักศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลง 2 ด้าน คือ ศึกษาทั้งกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางวากยสัมพันธ์และกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย มีบางงานวิจัยเท่านั้น ที่ศึกษาเฉพาะกระบวนการเปลี่ยนแปลงด้านความหมายอย่างเดียว ได้แก่ งานวิจัยของไพทยา มีสัตย์ (2540) และปิ่นกาญจน์ วัชรปาณ (2548) นอกจากนี้ งานวิจัยต่าง ๆ ที่ศึกษาเรื่องกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ ก็มักจะไม่ใช้ทฤษฎีของนักภาษาศาสตร์คนใดคนหนึ่งมาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ แต่ได้นำแนวคิดของนักภาษาศาสตร์หลายคนมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยของตน

ประเด็นที่สอง ศึกษา “ปัจจัย” ที่ทำให้คำหลักกลายเป็นคำไวยากรณ์ งานวิจัยที่ศึกษาประเด็นนี้ ได้แก่ งานวิจัยของนันทริยา ลำเจียกเทศ (2539) และรุ่งอรุณ ที่มชอุณหเชียร (2545) งานวิจัยทั้ง 2 เรื่องนี้ศึกษาประเด็นนี้ควบคู่ไปกับเรื่องกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์

ประเด็นสุดท้าย ศึกษา “เส้นทาง” การกลายเป็นคำไวยากรณ์ งานวิจัยที่ศึกษาประเด็นนี้ได้แก่ งานวิจัยของปราณี กุลละวณิชย์ (Pranee Kullavanijaya, 2002) และงานวิจัยของกิงกาญจน์และอุเอฮาร่า (Thepkanjana และ Uehara, 2008)

การศึกษาการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า “ยัง” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยเน้นการศึกษา 2 ประเด็น ประเด็นแรก คือ ศึกษาเรื่องกลไกการเปลี่ยนแปลงภาษาที่เกิดขึ้นในการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า “ยัง” ซึ่งเทียบได้กับการศึกษาเรื่องกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ในงานวิจัยอื่น ๆ โดยใช้แนวคิดที่ Bybee, Perkins และ Pagliuca (1994) และ Bybee (2003) ได้เสนอไว้ เนื่องจากทั้ง 2 แนวคิดนี้เน้นประเด็นการศึกษาไว้อย่างชัดเจน กล่าวคือ Bybee, Perkins และ Pagliuca (1994) เน้นที่กลไกการเปลี่ยนแปลงด้านความหมาย ส่วน Bybee (2003) เน้นที่กลไกการเปลี่ยนแปลงหน้าที่ทางไวยากรณ์หรือการเปลี่ยนแปลงทางวากยสัมพันธ์ อีกประเด็นหนึ่ง คือ ศึกษาเรื่องเส้นทางการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า “ยัง”

นอกจากนี้ ในเรื่องทิศทางการเปลี่ยนแปลง งานวิจัยส่วนใหญ่ได้แสดงให้เห็นลักษณะของการกลายเป็นคำไวยากรณ์ไว่ตรงกันว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงแบบทิศทางเดียว (unidirectionality) ซึ่งตรงกับลักษณะของการกลายเป็นคำไวยากรณ์ที่เป็นสากล ยกเว้นงานวิจัยของราตรี แจ่มนิยม (2546: 200) เพียงงานวิจัยเดียวเท่านั้น ที่พบทั้งการเปลี่ยนแปลงที่เป็นแบบทิศทางเดียวและแบบกลับไปกลับมา เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงมีความน่าสนใจที่ว่าการศึกษาคำว่า “ยัง” ในครั้งนี้จะสอดคล้องกับกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ที่เป็นสากลหรือไม่ อย่างไร

2.2.2 งานวิจัยที่ศึกษาคำว่า “ยัง” ในภาษาต่างสมัย

ชวนพิศ อัจฉรัตน์ (2518) ศึกษาเรื่องการใช้คำและสำนวนสมัยสุโขทัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาษาในสมัยสุโขทัย อันได้แก่ คำและสำนวน ตลอดจนศึกษาการเปลี่ยนแปลงโดยเปรียบเทียบกับภาษาสมัยปัจจุบัน

งานวิจัยนี้ ได้กล่าวถึงความหมายของคำว่า “ยัง” ที่ปรากฏใช้ในสมัยสุโขทัยไว้ว่า หมายถึง ‘มี คงอยู่’ และได้กล่าวเปรียบเทียบกับภาษาสมัยปัจจุบันว่า คำว่า “ยัง” ในความหมายดังกล่าว ไม่มีใช้เป็นปกติในภาษาไทยกลาง แต่ยังคงใช้อยู่ในภาษาถิ่น อันได้แก่ ภาษาไทยถิ่นเหนือ อีสาน และได้

ปรีชา ช่างขวัญยืน (2515) ศึกษาเรื่องการใช้ภาษาร้อยแก้วในภาษาไทยสมัยอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะภาษาในสมัยอยุธยา อันได้แก่ คำ สำนวน ลำดับคำ และโวหาร ตลอดจนศึกษาการเปลี่ยนแปลงโดยเปรียบเทียบกับภาษาสมัยปัจจุบัน

งานวิจัยนี้ ได้กล่าวถึงความหมายและหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำว่า “ยัง” ไว้ว่า ในสมัยอยุธยาคำว่า “ยัง” มีที่ใช้ คือ เป็นคำกริยา หมายถึง ‘คงอยู่’ ‘มีอยู่’ ‘เหลือ’ และ ‘มีชีวิตอยู่’ และเป็นคำนำหน้าบอกจำนวนนับ แปลว่า ‘อีก เหลืออีก’ นอกจากนี้ยังปรากฏ คำว่า “ยัง” ที่เป็นส่วนหนึ่งของสำนวนว่า “ยังคำ” ซึ่งแปลว่า ‘ถึงคำ จนคำ’ คือ ‘ทั้งวัน’ หรือ ‘ตลอดวัน’ โดยสำนวนว่า “ยังคำ” ในปัจจุบันไม่มีใช้ แต่มีสำนวนว่า “วันยังคำ” ซึ่งหมายถึง ‘ทั้งวัน’ หรือ ‘ตลอดวัน’ มาใช้แทน เช่น

ทำงานวันยังค่า แปลว่า 'ทำงานทั้งวัน' และในปัจจุบันก็ยังมีสำนวนที่ใช้คู่กัน คือ "คืนยังรุ่ง" แปลว่า 'ตลอดคืน'

วัลยา วิมุกตะลพ (2515) ศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำ สำนวน และลำดับของคำในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของคำ สำนวน และลำดับคำของภาษาในสมัยรัตนโกสินทร์ตั้งแต่รัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 6 โดยนำมาเปรียบเทียบกับปัจจุบัน

งานวิจัยนี้ ได้กล่าวถึงความหมายของคำว่า "ยัง" ไว้ว่า ในสมัยรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 6 หมายถึง 'คงอยู่' หรือ 'ยังมีชีวิต' และในปัจจุบันความหมายดังกล่าว ปรากฏใช้อยู่ในภาษาถิ่นเท่านั้น

จากงานวิจัยที่ศึกษาภาษาทั้ง 3 สมัยข้างต้น นับว่าเป็นการแสดงให้เห็นข้อมูลส่วนหนึ่งของคำว่า "ยัง" ที่ปรากฏในแต่ละสมัยว่ามีหน้าที่ทางไวยากรณ์ ความหมาย และการใช้อย่างไรบ้าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยในประเด็นที่เกี่ยวกับการศึกษาหน้าที่ทางไวยากรณ์ รูปแบบการปรากฏ และการวิเคราะห์ความหมายของคำว่า "ยัง" ในสมัยต่าง ๆ ได้

2.2.3 งานวิจัยที่กล่าวถึงคำว่า "ยัง" ในหมวดคำต่าง ๆ

2.2.3.1 คำว่า "ยัง" ในฐานะที่เป็นคำช่วยหน้ากริยา

ทัศนาลัย บุญยปฏิพากย์ (Tasanalai Boonyapatipark, 1983) ศึกษาเรื่อง **A study of aspect in Thai** งานวิจัยนี้ได้นำเสนอการวิเคราะห์เกี่ยวกับการณ์ลักษณะ (aspect) ในภาษาไทย จำนวน 6 คำ ได้แก่ "กำลัง" "อยู่" "ยัง" "แล้ว" "เคย" และ "จะ"

ในส่วนที่เกี่ยวกับคำว่า "ยัง" นั้น ทัศนาลัยได้กล่าวว่า คำว่า "ยัง" ในภาษาไทยเป็นคำบ่งชี้ (marker) ที่แสดงการณ์ลักษณะคงเดิม (persistence) เช่น เขายังเรียนที่โรงเรียนเดิม อยู่ในประเภทการณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์ (imperfective)

ส่วนความแตกต่างทางความหมายของคำว่า "ยัง" "กำลัง" และ "อยู่" คือ คำว่า "ยัง" จะใช้ในสถานการณ์ที่ดำเนินมาเป็นเวลาหนึ่งและในขณะที่ผู้พูดพูดนั้นก็ยังคงดำเนินต่อไป แต่คำว่า "กำลัง" และ "อยู่" จะใช้ในสถานการณ์ที่กำลังดำเนินอยู่ในเวลาที่ผู้พูดพูดเท่านั้น เช่น

(ก) นิตยังอ่านหนังสืออยู่

(ข) นิตกำลังอ่านหนังสือ

(ค) นิตอ่านหนังสืออยู่

จากตัวอย่าง (ก) ผู้พูดสามารถสังเกตได้ว่านิตได้อ่านหนังสือมาเป็นเวลาหลายชั่วโมงแล้ว และในขณะที่ผู้พูดพูดนิตก็ยังคงอ่านหนังสือ ซึ่งในการแสดงสถานการณ์ที่คงเดิมต่อเนื่องเช่นนี้ จะไม่พบว่าสื่อผ่านตัวอย่าง (ข) และ (ค)

การปรากฏร่วมของคำว่า “ยัง” กับคำบอกการณลักษณะอื่น ๆ ดังนี้

1). การปรากฏร่วมของคำว่า “ยัง” และ “อยู่” เช่น เขายังทำงานอยู่ การปรากฏร่วมกันระหว่าง 2 คำนี้ เป็นรูปแบบที่ปรากฏทั่วไปในภาษาไทย

2). การปรากฏร่วมของคำว่า “ยัง” และ “กำลัง” เช่น เขายังกำลังทำงาน การปรากฏร่วมกันระหว่าง 2 คำนี้ เป็นรูปแบบที่ไม่ค่อยพบในภาษาไทย

3). การปรากฏร่วมของคำว่า “ยัง” “กำลัง” และ “อยู่” เช่น เขายังกำลังทำงานอยู่ การปรากฏร่วมกันระหว่าง 3 คำนี้ เป็นรูปแบบการปรากฏที่พบบ่อยกว่าการปรากฏร่วมระหว่าง “ยัง” และ “กำลัง” ในข้อ 2).

4). การปรากฏร่วมของคำว่า “ยัง” และ “แล้ว” จะปรากฏเป็นประโยคคำถามที่มีโครงสร้าง “A - not A” เช่น เขาทำงานเสร็จแล้วหรือยัง ไม่เสร็จ และสามารถทำให้ประโยคคำถามนี้ให้เป็นแบบสั้นได้ เช่น เขาทำงานเสร็จแล้วหรือยัง

จากงานวิจัยของ ทศนาลัยทำให้ผู้วิจัยเห็นความหมายของคำว่า “ยัง” ในฐานะที่เป็นคำช่วยหน้ากริยา บ่งการณลักษณะได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะยังประโยชน์ให้แก่ผู้วิจัยในการช่วยจำแนกหมวดคำของคำว่า “ยัง” ที่เป็นคำช่วยกริยาออกจากคำในหมวดอื่น ๆ ซึ่งมักปรากฏในตำแหน่งเดียวกัน

2.2.3.2 คำว่า “ยัง” ในฐานะที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์

วิภา ฌานวังสะ (Wipah Chanawangsa, 1986) ศึกษาเรื่อง **Cohesion in Thai** เพื่อศึกษาระบบการเชื่อมโยง (the cohesion system) ในภาษาไทย โดยอาศัยแนวคิดของ Halliday และ Hassan (1976)

วิภาได้แบ่งการเชื่อมโยง (cohesion) ออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ การอ้างถึง (reference) การแทนที่ (substitution) การละ (ellipsis) การซ้ำ (repetition) การเชื่อมโยงด้วยคำศัพท์ (lexical cohesion) และคำสันธาน (conjunction)

ในส่วนที่ว่าด้วยเรื่องคำสันธาน งานวิจัยนี้ได้กล่าวถึงคำว่า “ยัง” ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มคำสันธานในภาษาไทย ที่แสดงความสัมพันธ์แบบการเสริม (additive relation) ซึ่งเป็นการแสดงความหมายแบบการเพิ่มเติมข้อมูลให้แก่เรื่องเดิมที่ได้กล่าวไปก่อนแล้ว ตัวอย่างของคำที่แสดงความสัมพันธ์ลักษณะนี้ เช่น คำว่า “และ” “ก็” “รวมทั้ง” “อีกประการหนึ่ง” “นอกจาก...ยัง” “นอกจากนี้...ยัง” “นอกจากนี้แล้ว...ยัง” เป็นต้น (Wipah Chanawangsa, 1986 : 175-176)

จากงานวิจัยของวิภา ทำให้เห็นการวิเคราะห์คำว่า “ยัง” ในอีกหน้าที่หนึ่งเพิ่มขึ้น ก็คือ การเป็นส่วนหนึ่งของคำเชื่อมอนุพากย์ (สันธาน) แสดงการเสริม

จากการทบทวนวรรณกรรมในครั้งนีพบว่า ยังไม่มีงานวิจัยใดที่ศึกษาพัฒนาการของคำว่า “ยัง” ในเชิงประวัติหรือศึกษาเรื่องการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า “ยัง” ไว้โดยเฉพาะ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องนี้ ดังจะนำเสนอรายละเอียดต่าง ๆ ในบทต่อไป